

İnsanın kaderi, en çok hatırladığı anlar çareye en muhtaç olduğu anlardır. Hepsi... Her anlatılan, dönüp dolaşıp kaderin oltasına takılıp kalıyor elbette. Fakat ya insanların yaptıkları? Bunca zor şartlarla imtihan olan insanlara kötülük yapmaya meyilli insan müsveddeleri? Adına engel denen meseleyle uğraşma bir yana insanların acıyarak bakan gözleriyle bakışmamak için köşe bucağın kaçan insanlar?

Lambaların ardına itilen gözyaşları... Görünenle sınırlı bilinç sahiplerinin çözemediği gerçeklik: Engeller acıyarak değil anlayarak aşılır. Evet kitabı okurken o karanlık sokaklarda bu sesi duydum. Acımak değil anlaşılma istiyor insanlar.

Pusgun, bu anlama yolculuğuna çıkarıyor bizi. Öyle bir yolculuk ki bu kimi anlatımlarda kendimizden utanıyoruz, kiminde iyiliğimizin yetersizliği içimizi sıkıyor. "İyilik ne?" sorusu saplanıyor zihnimize. Yaptıklarımız insanlara iyi gelmiyorsa eğer ondan iyilik diye bahsetmek mümkün mü?

PUSGUN

CİHAĞ KARA

PUSGUN

CİHAT KARA

PUSGUN

©Tüm hakları yazarına aittir. Yazarın izni alınmadan kısmen veya tamamen çoğaltılması ve farklı biçimlere çevrilmesi yasaktır.

Yazar

Cihat KARA

Kapak Tasarım

Şifa ŞAHİN

Baskı Tarihi

05/02/2024

ISBN**Yayınevi****Baskı**

Bu alışma için kendini ortaya koyan tüm ailelere, çalışmanın editörlüğünde yardımcı olan Dr. Yakup Yaşar hocamıza, Seçkin Yazıcı'ya; kitabın kapak tasarımını yapan Şifa Şahin'e; çalışmada katkılarını esirgemeyen Karaman Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü Barbaros Orman'a, Müdür Yardımcımız Őaban Yıldırım'a zel Eğitim Bölüm Başkanı Tuba Günaydın'a ve zel Eğitim Bölümü alışma arkadaşlarım, dostlarım; Serdar Bilge, Cennet Açıkel, Gökhan Güney, Meryem Atay, Ali Arı, Hilal etiner, İbrahim Pat, Osman Sarıyar ve Hakan Yıldızbaş'a çok teşekkür ediyorum.

PUSGUN

İçindekiler

KÜRŞAT	11
HATİCE	21
MUSTAFA	36
SEVDA	48
HURİYE	53
ZÜLEYHA	58
ASMİN	64

ÖNSÖZ

Pusgun isimli kitabı okurken gerçek yaşamın karanlık sokaklarında gezintiye çıktım sanki. Bize gösterilen, lambaların aydınlattığı yerler bizden bir şeyler gizliyor gibi... Sanki birileri lambaları bizi aydınlatsın diye değil bir şeyleri gizlesin diye dizmiş kaldırım uçlarına.

Hayatım boyunca Descartes'ın "Hiçbir şey görüldüğü gibi değildir." sözüyle cebelleşip durdum zihnimde. Bu sokaklar yaklaşık 2000 yıl önce bu sözü söyleyen filozofun kastettiğine ayna tutuyor sanki. Görünenler görünmeyenleri gizliyor.

İnsanlar görünenle sınırlı yorumlar geliştirip yanılırken gerçeklik, karanlığın gölgesine saklıyor kendini. Öyle ki bulması güçleşiyor sürekli. Saklananlar, saklandıkları yerden kendi istekleriyle çıkmadıkça kimsenin haberi olmuyor hiçbirinden. Gölgeler, karanlığa hapsolüyor. Suretler, silüetler silikleşiyor. İnsanlar gerçeği unutturken hortlayıveriyor hepsi. Gerçek olan, bütün yanılsamaların arasından sıyrılıp suratımıza tokat gibi çarpıyor varlığını. Sokaklarda gezindim bu kitabı okurken. Lambaların gizlediği gerçeklerin yer aldığı sokaklarda.

Evlerde perdeler çekili. İçeride olanları bir tek içeride olanların bildiği bir gerçeğin iç sıkın sesine kulak kesildim her bir anlatıcıyı dinlerken. Onlar anlattı benim içim daraldı. Onlar ağladıkları zamanları bir damla yaş dökmeden yeniden anımsarken benim gözlerim doldu.

İnsanın kaderi en çok hatırladığı anlar çareye en muhtaç olduğu anlardır. Hepsi... Her anlatılan, dönüp dolaşıp kaderin oltasına takılıp kalıyor elbette. Fakat ya insanların yaptıkları? Bunca zor şartlarla imtihan olan insanlara kötülük yapmaya meyilli insan müsveddeleri? Adına engel denen meseleyle uğraşma bir yana insanların acıyarak bakan gözleriyle bakışmamak için köşe bucak kaçın insanlar?

Lambaların ardına itilen gözyaşları... Görünenle sınırlı bilinç sahiplerinin çözemediği gerçeklik: *Engeller acıyarak değil anlayarak aşılır*. Evet kitabı okurken o karanlık sokaklarda bu sesi duydum. Acınmak değil anlaşılacak istiyor insanlar.

Pusgun bu anlama yolculuğuna çıkarıyor bizi. Öyle bir yolculuk ki bu kimi anlatımlarda kendimizden utuyoruz, kiminde iyiliğimizin yetersizliği içimizi sıkıyor. “İyilik ne?” sorusu saplanıyor zihnimize. Yaptıklarımız insanlara iyi gelmiyorsa eğer ondan iyilik diye bahsetmek mümkün mü?

Kader yetişiyor imdadımıza: Herkes muhakkak bir şeylerle imtihan olur. Hiçbir kul imtihan edilmeden göçüp gitmez bu diyardan. Bu hem şükür vesilesi hem de tevekkül. Başka insanların imtihanının zorluğuyla test edilmediğimiz için şükür, kendi imtihanımızla mücadele edebilmek için ise tevekkül.

Çalışmada emeği geçen herkese çok teşekkür eder kitabın birçok insana ulaşmasını canı gönülden dilerim. Bunu kuru bir dilek olarak görmeyin. Bu insanları duymalıyız. Yüreğini bize açan insanları duymak sadece onları dinlemek değil onlar gibi olan herkesi anlamak demek. Bir de kendi gizlediklerimizle yüzleşmek demek. Derdini duyurmak isteyen insanları anlama ve kendimizle yüzleşme yolculuğuna davet ediyoruz sizi.

Dr. Yakup YAŐAR

KMÜ Öğr. Üyesi

KÜRŞAT

Küçük İmam - Deli Köpek

Babam inşaat ustasıydı. İyi para kazanırdı; ancak alkol alır, gelirin büyük bir kısmını alkole yatırırdı. Babayiğit, külhanbeyi dağ gibi adamdı. Zayıflığa yer yoktu onun yanında. Ataerkil bir ailede yetişmiş öğrendiği baba rolünü oynuyordu. Kavgaya karışıp dayak yersem bir de babam örselerdi; erkek adam dayak yemezdi. Dayak atarsam babamın gururuydum.

Armut dibine düştü, babam kendi gibi olmamı isterdi. Hep hoyrat günöbirlik yaşadım. Gelecek planı yapmadan çalışıp alkol ve arkadaşlarla günümü gün ettim. İyi para kazanır iyi de harcardım. İnşaat sektöründeydim ve müttehitten emeğimi alamadığım zamanlar olurdu. Şiddete başvururdum, polis çevirmesinde alkolün etkisiyle güvenlik güçlerine mukavemet ve başka nedenlerle kavgaya ve adli olaylara karışan gözümü budaktan sakınmayan asabi bir insandım. Adliye koridorları uğrak yerimdi. Beni görünce şaşırırmazlardı. İnşaat ustasıydım elimde çekiçten başka bir enstrüman yoktu ve ben her şeyi çivi olarak görme eğilimindeydim. Sosyal çevrem de tam bu

tür riskli durumlara müsait bir çevreydi. Babamın benimsediği ve benim de model aldığım yaşam biçimi buydu.

Annem bana deli köpek der yüreği ağzında yaşardı. Bir gün bana bir şey olacağından korkar su yolunda kırılmamdan aklı giderdi. Annem mütedeyyin, asgari dini vecibelerini aksatmayan biriydi. Babamla iki ayrı kutuptaydılar. Bu iki kutup arasında kendime bulduğum nokta hiç annemin istediği gibi değildi elbette. İlkokuldan sonra okumadım ama annem yoldan çıkmayayım diye ve babamın karakterine olan yatkınlığımdan korktuğundan kuran kursuna gönderdi. Taziyelerde kandillerde Kuran ve mevlüt okumaya başladım. Zor da olsa hafızlık belgesi bile aldım. Adım küçük imam olarak anılmaya başladı; ancak bu gömlek bende eğreti durdu. Hiç benimseyemedim ama hayatıma etkisi de olmadı değil. Çalışırken, önemli gün ve gecelerde cumaları kandillerde ramazanda hiç alkol almadım. Bu bir çelişki değil. Düştüğüm toprağa göre yeşerdim. Ben buydum.

Dilemma

Annem her namazın sonunda ve her duasında benim durulmam, uslanmam, dizginlenmem için dua

ederdi. Çünkü bu gidişatın sonu hiç iyi görünmüyordu. Eninde sonunda başım belaya girecekti. Farklı bir hayat benimsemem için çok çırpındı. İsteddiği dönüşüm olmayınca her annenin aklına gelen son kozunu oynadı; başımı bağlamak... Durulur umuduyla onlarca kızla tanıştırap baş göz etmek istediler. Her defasında hatırlamadığım sözde sebeplerle bir bir savuşturdum. Onun gözünün üstünde kaşı var, bundan elektrik alamadım...

Bir gün yine sıradan bir kız bakma rutininde; bahane repertuarım da çok geniş olmasına rağmen ne olduğunu hala anlamadığım bir şekilde ağzımdan ‘olur’ kelimesi çıktı. Bir güç kontrolü eline almış sanki otomatik pilotla ilerliyordum. Kendime geldiğimde evlenmişim.

Tenbih

Evlendirerek ailem büyük bir adım atmıştı; ama henüz kritik eşiği aşmamıştık. Beni bir şekilde evlendirmişti; ama bu evliliğin devam etmesi gerekirdi. Kim katlanırdı ki bu haşarı, sorumluluk almaya alışmamış, savruk, tez canlı, asabi oğlana. Evlendiği gecenin ertesi günü eve alkollü giden oğluna kendinden başka hiçbir kadının sabredemeyeceğine inandığı için evlilik bağını

sağlamlaştırması, olası depremlere, artçılara hazırlaması gerekiyordu. Geline oğlunun huyunu, onunla geçinmenin püf noktalarını anlattı.

Benmerkezci bir yaşamı benimsediği için empati duygusu fazla gelişmemiş, babasının güçlü erkek olmakla ilgili, küçücük omuzlarına yüklediği orantısız beklenti ve psikolojik baskılar onu hırçın yapmış ve tolerans eşiğinin düşük olmasına neden olmuştu.

Güçlü erkek olmaya şartlanmıştı, otoriter olmalıydı ve bu sorgulamaya tartışmaya açık değildi. Kızdığıında hiç tepki verilmemeli, müzakere kapısı açılmamalı sadece sessizce beklenmeli öfkesi geçince konuşulmalıydı. Aksi halde oğlu sarsılan otoriteyi yetersizlik göstergesi addedip engellenmişlik duygusuyla şiddete başvurur ve bu evlilik uzun sürmezdi. Otuz yaşında güç bela evlendirdiği oğlunun evliliği sürmesi gerekirdi gelin dersini almıştı, olacaklara hazırdı.

Eşim tüm taşkınlıklarına, öfkeli hallerime peygamber sabrı göstererek her zaman durumu idare eden taraf olmuştur. Bu evlilik devam ediyorsa bunu eşime borçlu olduğumu itiraf edebilirim.

Kırılma

Evlenmemden kısa bir süre sonra bir çocuğum oldu. Adını Kürşat koydum. O kadar mutlu olmuştum ki artık tüm dünyam Kürşat'tı. Kürşat'ı gören hayranlığını gizleyemiyordu, çok güzel bir çocuktu fakat bir şeyler ters gitmeye başladı. Altıncı ayında Kürşat hastalandı. Ne olduğunu anlayamadık. Hastanede yapılan tetkikler sonunda ortaya çıktı. Kürşat'ın iç organları olması gereken yerlerinde değildi. Doktorlar umutlu konuşmuyor ve en kötü senaryoya hazırlamak istiyorlardı belli ki. Doktorlar çırpınısımı, ne gerekiyorsa her şeyi yapmaya hazır olduğumu görünce ameliyatın belki bir şeyleri değiştirebileceğini söylediler. Allah'tan umut kesilmezdi. Ameliyat Konya ve Ankara'da yapılıyordu ve çok pahalıydı. Ankara'da daha pahalıydı ve Konya'daki imkânlar göre daha iyiydi. Doktor Konya değil Ankara'ya götürmemi söyledi. Çünkü Konya'da ameliyat sonrası gereken asgari cihazlar yeterli değildi. Elimde avucumda ne varsa ortaya koydum; ama yetmiyordu, çalabileceğim hatta asla tenezzül etmeyeceğim kişilerin kapısını çaldım. Gereken parayı topladım. Daha her şey hazır değildi Ankara'dan ameliyat için randevu alınması gerekiyordu. Ankara'ya ameliyat için randevu almak mümkün değildi

ancak Kürşat'ın durumu acildi. En kısa zamanda ameliyat edilmesi gerekiyordu, durumu daha da ağırlaşmıştı. Ameliyata yetişemeyebilirdi. Zor da olsa ameliyat için tarih alındı. Ankara'ya yola çıktık. Ümit ve korkuyla gözümü kucağımdaki Kürşat'ımdan bir an bile ayırmadan hastaneye ulaştık. Ameliyat beklendiği gibi gitmemişti. Kürşat ameliyattan çıkamadı. Hastaneyi birbirine kattım. Doktorlara kötü davrandım, kendimde değildim. Zaman durdu. Kendi ellerimle toprağa verdim yavrumu. Hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı. Sığınabileceğim tek şey alkoldü. Her şeyi bıraktım, dağılan parçalarımı alkolle sarıp toplamaya çalıştım. Sosyal anestezi yaşıyordum.

Buruk Mutluluk

Kürşat'ı kaybettikten sonra bir evladım daha olacağı haberini almıştım. Kürşat'ın acısı tazeliğini hep koruduğu için sevinemedim. Ona abisinin adını verecektim. Eşimin hamileliği döneminde kontrollerde yolunda gitmeyen bir şeyler tespit ettiler. Tahliller tetkikler yapıldı. Kürşat'ın gelişimi farklı seyrediyordu. Oğlumuz doğdu. Kürşat'ta mikrosefali vardı ve yemek borusu yoktu. Bir dizi ameliyat sonunda hayata tutundu. Özellikle yemek borusu ile ilgili sorunlar nedeniyle özel

ilgi gerekiyordu. Uzun bir süre annesi mamayla besledi. Hastane koridorlarında günler geçerken okul çağına da gelmişti.

Eğitim hayatına orta ağır düzeyde özel gereksinimi olan çocukların devam ettiği eğitim uygulama okulunda başladı. Yemek borusu ile ilgili rahatsızlıklarından dolayı annesi başlarda Kürşat ile birlikte okulda oluyordu. Özel mamalarla beslenmesini sağlıyordu. Kürşat hemen hiç konuşmazdı. Sağlık sorunları nedeniyle okula devam sağlayamadık.

Kürşat'ın yalnız büyümesini istemedik. İleride bir kardeşi olursa ona destek olur yalnız kalmaz diye düşünüyorduk; ama tekrar çocuk yapma kararı korkutuyordu bizi. Yeni riskleri bilmek için genetik ayrıntılı tetkikler yapıldı. Kalıtsal herhangi bir duruma rastlanmadı.

Yeni Bir Sayfa

13 yılın nasıl geçtiğini hiç anlamadım hastane koridorlarında evden daha fazla zaman geçirdiğimi söyleyebilirim. Fevri asabi bir yapım olduğundan tüm bu stresli durumlara karşı uygun olmayan tepkiler nedeniyle hukuki sıkıntılar da çektim. Cezalar aldım infazım ileri tarihlere alındı çoğu zaman. Bir gün cumhuriyet başsavcılığından tebligat geldi. Hapis

yatmam gerekiyordu, infazımı yakmıştım. Ben hapse girersem Kürşat'ın hali ne olurdu? Kim bakar kim ilgilenebilirdi? Kürşat'ı da alıp cumhuriyet savcısına gittim. Kürşat yanımda tebligatı uzattım. Durumumu anlattım. Savcılık durumu değerlendirip infazımı sağladı. Ne kadar hatırlamıyorum bir süre yattım içerde. O süre ömrümde geçen en zor zamanlardı. Hapiste çok düşündüm ben olmasam Kürşat napar? Başıma bir iş gelse yanlarında olamasam...

Artık alkölü bıraktım. Ağzıma dahi sürmüyordum. Dünyanın en anlayışlı insanı olmuşum. Bu değişime çevremdeki herkes gibi ben bile inanmamıştım.

Ya Benden Sonra

İçimi kemiren huzursuz eden bir konu vardı. Deneyimledik acı bir şekilde. Hapse girdim ve ailem perişan olmuştu. Uykularım kaçıyor düşünmeden edemiyordum. Ya benden sonra... Eşim ve ben hep yanında olamazdık. Kim ilgilenir kim bakar Kürşat'ıma . Kimse bakamazdı, hele bizim kadar hiç kimse ilgilenemezdi. Allah'a her gün dua ediyordum: "Ya Rabbi hepimizi birlikte al yanına, Kürşat'ımı bizsiz bırakma."

On Üç yıl Sonra ‘İLKAY’

Kürşat’ın bizden sonra yalnız kalacağı kaygısı dayanılmaz hale gelmişti. Tek çıkış yolumuz vardı. Kendi kanından, canından biri ancak ilgilenebilirdi. Bir kardeşi olsa Kürşat’ı bağrına basar onu yalnız bırakmazdı. Emanet edebileceğimiz bir kardeşi olmalıydı. Bu düşünceyle bir çocuğumuz oldu: İLKAY.

Doğduğu andan itibaren Kürşat’tan daha çok bakıma ihtiyacı vardı. Hayatta kalabilmesi birtakım cihazlara bağlı olmak durumundaydı. Kürşat için çabalarken ve bizden sonra Kürşat’ın bakımını üsleneyeceği, ona göz kulak olacağı umudunu taşıırken, İlkay hayatımızı bambaşka bir yere taşıdı.

Çocuklarımızı bir an bile yalnız bırakamıyoruz. Ben ya da annesi, daima onların yanında olmak zorunda. Çocuklarımızın biri hastalandığı zaman hele İlkay hastalandığında solunum cihazı ile birlikte götürmek zorundayız.

Ev dışında hastane ya da herhangi bir yere gidebilmek için aracıma eklentileri çalıştırmak için gereken elektrik prizini ve uyarlamaları yaptırdım. Bazı zamanlar evde elektrik kesildiğinde bizim kabusumuz olduğu için jeneratör buldurmak durumundayız. Elektrik kesintisi bizim İlkay’ımın nefesinin kesilmesi

demektir. Kafamda uğuldayan, damarlarımdaki kanımın çekilmesine, dizlerimin bağının özölmesine neden olan soru ise:

Ya bizden sonra ne olacak?

***

HATİCE

Küçük Anne

Mersin'in Mut ilçesinde 1970 yılında dünyaya geldim. Orta gelirli bir ailenin üç çocuğundan ilkiydim. Ailem çiftçilikle uğraşıyordu. Evin ilk çocuğu olduğum için kardeşlerimin ve evin bakımı benim omuzlarımdaydı. O dönemlerde çiftçilik şimdiki gibi makina ile değil büyük ölçüde kas gücüyle yapılırdı. Bütün yetişkinler tarla bağ bahçe, işin ucundan tutardı. Büyük çocuklar ise küçüklerinin bakımını üstlenirdi. İlk çocuklar uzun süre çocuk kalamazlardı. Kardeş dünyaya gelince alalecele sorumluluklarıyla beraber büyümek zorundaydılar. Şimdilerdeki gibi kardeş kıskançlığı geçinememe falan bilmezdik. Kardeşlerden her ikisi de ebeveynlerin sevgileri ilgilerini paylaşırlar ve ilk çocuk tüm ilginin odağındayken bu paylaşımdan memnun olmaz ve kıskançlık başlar. Ancak benim gibi kardeşi doğar doğmaz abla ya da abi rolüne geçenler yarı ebeveynlikle kardeşini sevgi ve ilgiye ortak olan değil ablasının ilgisine sevgisine bakımına ihtiyaç duyan 'ablasının küçüğü' olarak gördüğünden küçük anne babalar oluveriyordu.

Kardeşlerime küçük yaşta annelik yaptığım

doğrudur; ama bildiğim bir şey daha varsa o da içimdeki çocuğun öksüz kaldığıydı.

Kendi Yuvamı Kurma Zamanı

Çocukluk yıllarım yaşıma göre büyük sorumluluklarla zor geçti. Erkenden bir annenin yapabileceği birçok görevi yerine getirmeyi öğrendiğim için midir, on dokuz yaşına geldiğimde sürekli görücü gelmeye başladı. O zamanlar yirmi yaşına gelip evlenmeyen kızın evde kaldığı, belki de bir kusuru olduğu düşünülürdü. Sosyal ilişkileri de bozular yaşlıları evlendiyse onlarla görüşmeleri seyrekleşirdi. Herhangi bir anlaşmazlıkta çatışmada ilk oradan vurulur hemen kız kuruşu sen de denirdi. O yaşlarda evlenmemenin başlı başına çok büyük anlamları vardı. Toplum evlenme yaşını yükseltmemek için her türlü tedbiri almış görünüyordu. Bu toplumsal baskı sadece benim değil ailemin de sırtındaydı. Bu yüzden talipliler arasında bir seçim yapmam konusunda ısrar ediyorlardı. Yine bir gün şehirden haber geldi, görücü geliyordu. Ben hiçbir zaman görücü usulüyle evlenmek istemiyordum.

Görücü usulünde iki aileyi de tanıyan bir aracı olur ve aileler arasındaki iletişimi bu elçi sağlar. Aracıyla beni görmeye geldiler. Damat adayını ilk

görüşte beğenmemiştim. İstemediğim için de ismini bile sormadım.

Damat adayı Hüseyin Bey beni çok beğenmiş haber yollamış istemeye geleceklermiş. Ben beğenmemiştim; aracıya ilettiler ailem ama aracı kendiniz söylersiniz deyip istemeye geldiler.

Hüseyin'in annesi olmadığı için, aracı olanlar ve akrabalarıyla geldiler. Kendilerini anlattılar. Hüseyin, annelere “Benim kimsem yok annem babam siz olacaksınız.” diyerek duygusal bir giriş yapınca anneler de “olmaz” diyememişler. “Kızımızın amcası yengeleri dedesi ebesi dayısının da görüşlerini almamız gerekir!” diyerek savuşturmuşlar. Bunun üzerine aileler konuşurken aynı gece Hüseyin de Mut'ta ve yakın köyde oturan dedemi, anneannemi, amcamı, yengemi halamı topladı geldi. “Biz bugün bu işi bitirmemiz gerekiyor. Bir dahaki sefere dünürücü bulamam!” dedi. Aile büyüklerinin rızasını alan Hüseyin gece pastaneciyi evinden kaldırıp baklavaları da aldı geldi.

Büyük tartışmalar sonunda sabaha karşı saat dörtte tatlımız yendi. Ben de o zamana kadar damadın adını bile bilmiyordum. İlk sorduğum senin adın ne oldu. Aynı gün sabaha karşı dünürleri şehre götüren Hüseyin,

bir çiçek çikolata yaptırıp geldiğinde az da olsa bir yakınlık hissettim.

Kahvaltıdan sonra Hüseyin ailemden izin alıp beni ve hala kızlarımı pastaneye götürdü.

Daha sonraları geldiğinde Hüseyin Bey bütün hayatını yalan söylemeden anlattı. “Görücü usulü ile de olsa son kararı sen vereceksin.” dedi. “Ben hep yalnız yaşadım aşırı özgür biriyim. Nerde akşam orda sabah yaşıyorum, beni sever eve bağlarsan varım diyorsan evlenelim.” dedi.

“Tamam ben de varım o zaman hem sevmesini hem bağlamasını bilirim.” dedim. Evlendik.

Doğum Sonrası Sancılar

Eşim Hüseyin Bey ile 1989 yılında evlendik. Bu evlilikten sonra ebeveynler ve akrabaların baskısı sonucunda 1991 yılında oğlumuz Mustafa dünyaya geldi. Hamilelik dönemim, ani tansiyon yükselmesi ve albumin hastalığı nedeniyle sorunlu geçti. Çocuğum doğduğunda çok sevinmiştim. Ancak; oğlumu emziremedim. Sürekli ağlıyordu. Çay kaşığı ile beslemeye çalıştık. Fakat, yutkunma sorunu da vardı. Hem somuramıyor hem de yutma zorluğu çekiyordu. Ertesi gün çocuk doktoruna götürdük. Doktor erken

teşhis koyamadı ve çocuğun iki kilo üç yüz gram geldiğini, bu sorununun zayıflıktan kaynaklandığını, özel mama destekli beslenirse düzeleceğini söyledi. Anne sütü sağıp kaşıkla verdik, özel mamalar ile beslemeye başladık. Mama destekli beslendiğinden midesi hazmetmiyor yediğini eritemiyordu. Sürekli ağlıyordu.

Gün geçtikçe farklı hastalıklar çıkıyordu. Doktor doktor gezmeye başladık. Başını tutamıyordu. Göz rengi farklıydı ve titriyordu. Ellerinde ve ayaklarında kas yokmuş gibiydi. Sanki bir et parçası gibiydi. Sadece ağlıyordu.

Ortopedi kemik ve kaslarının gelişmediğini, göz doktoru gözlerinde katarakt olduğu için ameliyat olası gerektiğini, bir an önce ameliyat olmaz ise beyindeki görme merkezinin de gelişmeyeceğini, çocuk doktoru ameliyatı kaldıramayacağını söylüyordu. Bir başka çocuk doktoru havale geçirdiğini önce bunun tedavi edilmesi gerektiğini söylüyordu. Zaten yutma güclüğü çeken çocuğa her doktor ayrı bir reçete yazıyor şuruplar haplar veriyorlardı. Hiç uyumuyorduk. Gece üçe kadar eşim, üçten sonra ben sürekli bekliyorduk.

Oğlumuz bir aylık olduğunda asıl gerçeği bir doktorumuz teşhisini koyarak “Bu çocuk doğuştan

engelli bunu kabul edeceksiniz.” dedi. Bütün dünyam o anda yıkıldı. Bize, “Karaman’daki doktorların yapabileceği bir şey yok, bir an önce fakülteye Ankara’ya gidin!” dedi.

Çocuk sürekli ağladığı için komşularımız her gün şikâyete geliyorlardı. Polise gürültü var diye şikâyet ediyorlardı. Çocukla birlikte ben de ağlıyordum. Evimizi başka mahalleye apartman olmayan bir yere taşıdık. Yapılacak ameliyatlara riskli ve özel paralı yapılması gerekiyordu. Bize çocuk yapma konusunda baskı yapan ebeveynler ve akrabalar bizden uzaklaşmaya başladılar. Halimizi hatırımızı soran kalmamıştı. Yapayalnız ortada kalmıştık.

Arabamız yoktu. Otobüsle Ankara’ya gidiyorduk. Çocuk sürekli ağladığı için yolcular şikâyet ediyorlardı. Bizi otobüsten indirmeye kalkıyorlar, tanıyanlar da almak istemiyorlardı. Gittiğimizde en az bir hafta otellerde kalıyorduk. Orada da şikâyetler oluyordu. Her defasında ayrı otele gidiyorduk. Maddi manevi olarak çok sıkıntılar çekiyorduk. Doktorlar para yoksa yapılacak bir şey yok diyorlardı.

Krediler çekip ve arkadaşların da maddi manevi destekleriyle yaşını doldurmadan Ankara’da üç ameliyat geçirdi. Sonuç olarak “Az da olsa görecektim fakat ileride

yürüyemez konuşamaz!” demişlerdi.

Destek Eğitim

Mustafa'mız dört yaşına geldiğine yürüyemiyor, konuşamıyordu. Biz oğlumuzun durumunu kabullenmiş ve sürekli ne yapacağımızı neler yapılması gerektiğini araştırıyorduk.

Konya'ya kontrollere gittiğimizde özel çocuklar için özel bir okul açılacağını öğrendik. Araştırma yaptık; okul sahibiyle görüşmeye gittik. Çok olumlu bilgiler aldık. Okul açıldığında da tayinimizi Konya'ya isteyip gittik.

Konya'da fakültede havale, atak ve krizleri konusunda tedavi devam ederken bir taraftan da rehabilitasyon merkezine gittik. Oradan aldığımız eğitim ve desteği de her gün evde uyguladık. Görmesinin ve kaslarının gelişmesi için özel ışıklı sesli materyaller ve oyuncaklar alıyor, birlikte oyunlar oynuyor ve hareketler yapıyorduk. Küçük bir televizyonumuz vardı. Salonun ortasına koyar Mustafa'nın parmakları gelişsin diye aç kapa yapardık. Konya fuarı kapandıktan sonra meydanında yürüme eğitimi yapıyorduk. Mustafa ayaklarının üzerine bastığında çok sevindik ve yedi yaşına geldiğinde yürümeye başlamıştı, fakat denge

problemi olduğu için ellerinden tutarak yürüterek nöroloji doktorumuza kontrole gittiğimizde, bizi ayakta karşılayıp ağladı. “Aferin Mustafa’ma ben yürüyebileceğine inanmıyordum size söyleyememiştim.” dedi. İlaçlarını tahlil ettirerek dozajlarını düşürmeye başladık. Gözleri de az da olsa gördüğü için göz kaymaları geçmişti. Çok huzursuz sinirli ve hiç durmazdı. Sinirlendiği zaman ellerini ısırp kendine zarar veriyordu. Onun için eline top verdik. Yıllarca elinde topla gezdi. Sıkıldığı zaman gece de olsa yürüyüşe götürüp, gezdiriyorduk. Soğuk havalarda iş hanlarının merdivenlerinde inme çıkma yapıyor, tramvayın sakın olduğu saatlerde son durağa kadar koridorunda yürüyorduk. Küçük bir bisikletimiz vardı önüne oturma yeri yaptırıp hafta sonu bisikletle gezerdik.

Mustafa konuşmasa da biz onunla konuşuyor müzik dinletip, hikayeler, masallar anlatıyor; şarkılar söylüyorduk. Sonunda kelime çıkarmaya başladı. Fakat kendisi bir şey söylemiyordu. Her kelimeyi sürekli defalarca tekrar ettirerek kelime dağarcığını geliştirdik. Sonra tekerlemelere çalıştık. Ayları, günleri, sayıları saymaya başladık. Kendisi söylemiyor fakat bizim söylediğimizi tekrar ediyordu. Şükür bu günlere.

Çocuk huzursuz olduğu için her yere gidemiyorduk. Bilen akrabalar da her zaman kabul etmezlerdi. Bize gelenler de fazla durmazdı. Ancak; biz yılmadık. Çocuğumuzu her gittiğimiz yere götürdük. Hiç toplumdan ayırmadık.

Ailevi sebeplerden Mut'ta iki yıl kaldık. Konya'daki okulun sahipleri Karaman'a şube Rehabilitasyon Merkezi açmışlardı. Haftada iki gün Mut'tan Karaman'a gidip geldik. Çocuğu eğitiminden mahrum bırakmadık. Rehabilitasyon merkezinden ailelere de psikolojik ve çocuklara ne yapabileceğimize dair destekler aldık. Sonra Karaman'a geri geldik. Mustafa'nın eğitim alabilmesi için her yıl rapor almamız gerekiyordu. Her defasında zorluk çıkarıyorlardı. "Fayda görüyor musunuz? Bir şeyler öğrense bile ne yapacak?" diye söylüyorlardı. Rapor alırken zorluk çıkarıyorlardı. Biz de fakülteden rapor alıyorduk. Sanki diğer sağlıklı çocukların hepsi okuduğunda fayda görüyormuş gibi. Fayda görüp görmediğinden fazla bu çocukların evde kapalı kalmayıp, toplumla birlikte yaşamaları gerekiyordu.

Bir Şeyler Değişiyor

Karaman'a geldiğimizde bizim durumumuzda

olan ailelerle iletişime geçip, birbirimize faydalı olmaya çalışıyorduk. Araba kullanmayı bilmiyordum. Her yere Hüseyin Bey götürüp getiriyordu. Bu iş böyle olmaz, araba kullanmayı öğrenmen lazım demişti. Ben de o yıl araba kullanmayı öğrenip ehliyet aldım. Sağ olsun onun sayesinde artık her yere oğlumla birlikte gidip geliyorduk. Oğlumuz havale geçirdiği için sürekli hastanelerde günlerimiz geçirdi. Her ne kadar da Rehabilitasyon desteği alsam da yetmediğini ve daha fazlasını yapmam gerektiğini düşünüyordum. Okumaya karar verdim. Fakat, oğlumuzun sürekli bakıma ihtiyacı olduğundan bunu nasıl yapacaktım. Eşim, “Sen okumak istersen ben Mustafa’yı daireye götürür orada bakarım.” dedi. Bunun üzerine önce açık öğretimden ortaokulu bitirdim. Sonra hem kendi çocuğuma daha iyi bakabilmek hem de bizim gibi ailelere yardımcı olmak amacı ile Akşam Sanat Okulunun Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi ve Sağlığı Bölümüne kaydoldum. Mustafa’ya babası bakıyordu. Mustafa babasının işyerinde herkesle arkadaş olmuş iletişim kuruyordu. Akşamları okul çıkışı beni almaya gelirlerdi.

Biz evde hep birbirimize Hatice Hanım, Mustafa Bey, Hüseyin Bey olarak hitap ederiz. Çünkü, oğlumuz özel olduğu için ne öğrenirse onu tekrar eder. Biz

oğlumuzaya oyuncaklarını dağıttığında toplamayı oğrettik. Bir sepet alıp onun içine oyuncakların adını rengini bđyđk veya kđđk olduğunu sayarak dolduruyorduk. Onun için Mustafa kapı açık kalsa bile kalkıp onu kapatır. Okulda terlik giymeyi oğrendiği için evde terliksiz durmaz. Misafiriłiđe gittiğinde de terliğini ister. Mustafa'ya her zaman bir yetişkin gibi konuşup davranmayı, her řeyi rica ederek teřekkđr ederek ve sđrekli tekrar ederek oğrettik. Onun için olumsuz bir řey sđylendiđinde veya yapmasını istediğinde kabul etmez. Kendisine de aynı Mustafa Bey diye hitap edilmesini rica edilmesini bir řey yaptığı zaman da teřekkđr edilmesini ister. Yoksa başka insanlarla iletişime geçmez. Kendini kapatır.

Liseyi bitirdikten sonra ben de oğlumla birlikte Rehabilitasyon merkezinde çalışmaya başladım. Mustafa hem daha fazla ders alıyor hem de herkesle iletişim kuruyor kendisini geliştiriyordu. Ben de halkla ilişkiler olarak diğer ailelere destek oluyordum. 2006 yılında Babaoğlu Koleji'nde yılın annesi olarak ođđl vermişlerdi.

Mustafa'nın askerlik yaşı gelmişti. Askerlik şubesine gittiğimizde, elimizde engelli raporları ve kısıtlı olduğuna dair Mahkeme Kararı olduğu halde

“Askerlik yapabilir.” Dediler. Bu çocuğun uzuvlarında eksik yok bahanesiyle bizi Askeri Hastaneye sevk ettiler. Konya Askeri Hastanesi’nde Ankara GATA’ya gideceğimizi, oradan rapor almamız gerektiğini söylediler. Çaresizdik.

Durumu Genel Kurmay Başkanlığına şikâyet ettik. Altı ay boyunca uğraştık. Sonunda Konya Askeri Hastaneden askerlik yapamaz raporu ile askerlikten muaf belgesi aldık. Bir yıl sonra Karaman Alay Komutanlığında bir günlük askerlik yaptırdık.

Yeni İş Hayatı

Eşim emekli olduktan sonra oto yıkama ve koltuk yıkama işyeri açtık. Mustafa hem okula gidiyor hem de dükkânda yanımızda duruyordu. Gelen müşterilerle iletişim kuruyordu. Ayrıca bize yardım etmesini öğretiyor, eline bir bez verip silmesini öğretiyorduk. Yaptığında teşekkür edip bir işe yaradığını hissettiriyorduk. Çok mutlu oluyordu. İş bitince Mustafa’nın kahvesi gelsin diyordu. Gelen arabaların markasını öğreniyor, “Ben de bu arabadan istiyorum. Audi alalım. Bmw alalım. Mercedes alalım.” diyordu. Artık Mustafa sadece bizim söylediklerimizi değil, kendisine cümleler kurup istediklerini söylüyordu.

Sildiği arabalardan sonra para veriyorduk, para kazandı diye seviniyordu. İş bitince markete gidiyorduk. Parası ile isteklerini alıyorduk. Alışverişten sonra parasının üstünü istiyordu. Birlikte çok mutlu oluyorduk.

Hayatı biz ona öğrettiğimiz kadar o da bize öğretiyordu sanki. İş olmadığı zaman ne yapacağımızı konuşurken, oğlum da bana “Merak etme o iş kolay!” diye cevap veriyordu.

Köy İyi Geldi

İş yerini kapattıktan sonra yaz aylarında köye gitmeye başladı. Mustafa köyü çok sevmişti. Her gittiğimizde mutlu oluyordu. Kalacak yer de yoktu. Biz de avluyu temizleyip, bir çadır yaptırıldı. Önceleri günü birlik gidip gelirken şimdi gece de orada kalıyorduk. Onun için Mustafa’ya yatacak yer yaptık. Salıncak aldık. Köyde yürüyüş yapıyor, komşular ile iletişim kuruyordu. Babası ile caminin yanına gidiyor; diğer insanlarla tanışıp gelenlerle iletişim kuruyor ve çok mutlu oluyordu. “Mustafa’nın çayları gelsin!” diyordu. Ben de çay yapıp götürüyordum. Köylülerle birlikte çay içmeyi sohbetlere katılmayı seviyordu. Kelime dağarcığı geliştikçe mutlu oluyordu. Mustafa mutlu oldukça biz de mutlu oluyorduk.

Şimdi de site etrafında yürüyüş yapıyoruz. Parkta birlikte spor yapıyoruz. Akşamları babasıyla futbol maçlarına bakıyor. Televizyonda bilgi yarışmaları seyrediyor. Onların söylediklerini tekrar ediyor. Hafta sonları “Hatice Hanım günlere düğünlere partilere gidelim!” diyor. Sıkıldığında arkadaşlarının yanına gitmek istiyor. İstedığı bir şey olursa “Markete alışverişe gidelim.” diyor. “Servis ne zaman gelecek bu oğlanın özel dersi var, öğretmeni bekliyor.” diyor. Serviste giderken müzik açtıyor.

Biraz Daha Destek

Mustafa çok azimliydi; çok çalıştı. Biz de çok uğraştık; öğretmenleri de çok özveri gösterdiler. Bir yerlere kadar geldik. Ama yetkililerden de çok isteklerimiz var doğrusu; mesela taşınmalı eğitimdeki öğrencilere servis tahsis ediliyor, bize servis verilmiyor. Rehabilitasyon merkezlerinin özverisi ile bu çocuklar gidip geliyor. Hastanelere gittiğimizde huzursuz oluyorlar. Bu çocuklar iletişim kurularak sakinleştikten sonra hizmet alması gerekiyor. Bunlar için ayrı eğitim almış personeller olması gerekiyor. Hastanelerde de sosyal hizmet elemanı gerekiyor. Belediye otobüslerine inip binemiyorlar. Otobüslerde yardımcı personel

gerekiyor. Rehabilitasyon merkezlerinde ders saati olarak değerlendirildiği için kırk dakika eğitim alıyorlar. Bu çocuklar seans alıyor. Bir özel psikoloğa gittiğimizde saat olarak değerlendiriliyor. Seans eğitimi aldıkları için bunların saati de bir saat olması gerekiyor. Ayrıca normal öğrenciler her gün okula gidiyor, on iki yıl eğitim alıyor, sınavlarda üçte biri sıfır çekiyor, onlara fayda görüp görmediği sorulmuyor. Onlar da acaba haftada iki ders olsa ne olur acaba. Devlete ait Eğitim Uygulama okullarında daha çok ders verildiği halde, bize gelince sadece haftada iki ders veriliyor. Bizler de haftada daha fazla ders almak istiyoruz. Sadece haftada iki ders almış çocuğa fayda görüp görmediği soruluyor. Bu çocuklar sadece gidip gelse dahi bir şeyler öğreniyorlar. Okula gideceğiz diye bir gün önceden hazırlanıyor. Büyük bir heyecanla servis bekliyor karşılaştığı görevlilerle iletişim kuruyorlar. Karşılık gördüklerinde çok mutlu oluyorlar. Ayrıca birçok ailenin kendisinin de eğitim ve destek almaları gerektiğine inanıyorum.

MUSTAFA

Engelli adayı olduğumu bilmeden dünyaya geldim. 1981 yılı altı çocuktan sonuncusuydum. Gelişimim normal seyrediyordu. Her çocuk gibi kuşlar kadar özgürdüm. Yorulmadan koşar acıkmadan eve girmezdim. Bisiklet sürmeyi bile öyle düşe kalka değil, bir çırpıda öğrendim. Evin en küçük çocuğuydum ve büyükler kadar her şeyi bir an önce yapmak her şeyi öğrenmek bütün becerileri bir an evvel kazanma hırsından mobilet sürmeyi de hemen öğrendim en küçük olmayı hiç sevmedim. Hep büyümek istedim. Çok hareketliydim, ele avuca sığmazdım. En küçük olmanın avantajını da annemin o daha küçük diye başlayan uçsuz bucaksız tolerans kredisini de sonuna kadar kullanırdım.

İlkokul yıllarım hareketli geçti. Beden eğitimi dersinde bitmeyen bir enerjile oyunlar oynar, oyunlarımızı beden eğitimi dersine sığdıramaz okul sonrası da oyunlarımıza devam ederdik. Diğer derslerim pekiyi olmadığı için genelde karne günlerinde mutak dayağımız vardı. İlkokul sonrasında bir yıl kuran kursuna gittim. Bir gün çay götürürken elimde tepsiyle koridora girdiğim anda, kollarımda oluşan hafif bir

cansızlık titreme tepsinin yere düşmesine neden oldu. Çok sonra anladım. Friedrich ataxia sinyal vermiş. İlk olarak konuşma sırasında ‘S’ harfleri yerine ‘Z’ harfini söylemeye başlamıştım Bu hastalık ilk olarak konuşmada kendini göstermişti. Ne olduğunu neden olduğunu hiç anlamadım, Kimse anlayamadı.

Kara Bulutlar

Ortaokula başladığımda eski enerjik Mustafa’nın olmadığını anlamam çok sürmedi. Bacaklarda başlayan cansızlığa sendeleyerek yürümler eşlik etmeye başladı. Bisiklete binerken denge problemi yaşıyor bazı becerilerimde sınırlılıklar kendini yavaş yavaş gösteriyordu. Birçok etkinlikte eskisi kadar cevval değildim artık. Bu yüzdendir eskiden yapmaktan hoşlandığım, top oynama koşma gerektiren oyunlar, bisiklet sürme gibi etkinlikleri yapmak istemiyordum. Vücudumu gizemli bir güç ele geçirmeye başlamıştı sanki.

Okul yolunda yürürken beni görenler, “İçki masasından çok geç mi kalktın ya da içkiyi fazla mı kaçırdın?” diyerek benimle alay eder olmuşlardı. Bazı kişiler “70’lik geliyor çekilin yoldan!” diyor, bazıları ise ayyaş lakabını takıyorlardı. Hiç kimse bunun sebebini

bile sormak istemiyordu. Başka okulun öğrencileri bile alay ediyorlardı benimle; ama dikkate bile almıyordum söylenenleri. ”Çünkü insan bir ayna gibidir, söylenen sözler döner dolaşır yine sahibini bulur.”.

Liseye kaydolup okula gitmeye başlayınca her gelen günün geçmiş günlerimi aratmaya başladığını fark ettim. Okula gidip gelirken artık yoruluyordum. Vücudum beni taşımamaya başlamıştı.

Ailem tüm bu yavaş değişimleri ya fark etmedi ya da sorun olarak görmedi. Ancak bir gün lise okul müdür yardımcısı yanına çağırıp yürüyüşüm ve el kol hareket kontrolümün farklı olduğu hakkında konuşarak doktora görünmemi söyledi. Aileme durumu anlattığımda beni önemsemediler. Arkadaşlarımızla yaptığımız ortak etkinliklerimiz de yavaş yavaş azalmaya başladı.

Askerlik çağına gelmiştim. Askerlik yoklaması için hastaneden sağlık raporu almam gerekiyordu. Karaman askerlik şubesinden Konya'da bulunan yüz yataklı Hava Hastanesi'ne işlemlerim tamamlanmak üzere sevk edildim. İşlemleri tamamladıktan sonra geri geldik. Tetkik sonucunda, askerlikten muaf kabul edildim. Tıbbi tanı ise Friedreich Ataxia olarak belirlendi.

Düşünme yeteneğini etkilemeyen ancak sinir sistemindeki tahribata yol açarak yürüme bozukluğuna, konuşma bozukluğuna neden olan geçişli sinsi bir hastalık.

Erken tanı ve tedavi yapılsaydı bu kadar ilerlemez biraz sınırlılıkla bağımsız yaşam sürebilecektim. Çiftçilik ve hayvancılıkla uğraşan altı çocuklu annem babam beni fark etmedi. Zamanla sinir sistemim tahrip oldu. Şimdi kırk üç yaşındayım ve akülü arabamla ancak dolaşabiliyorum. İfade edici dil becerim sınırlı olması nedeniyle konuşarak anlaşmak çok güç oluyor.

Önceleri isyan ederdim. “Neden ben Allahım? Altı kardeş arasından neden ben?” Akülü arabamla dışarı çıkıp güneşi gökyüzünü bağımsız bir şekilde seyredebiliyor iken, evden hatta yatağından çıkamayan tek manzarası odanın tavanı olan arkadaşlarımı görene kadar...

2007 yılından bu yana, özel rehabilitasyon merkezlerinde fizik tedavisi görüyorum. Bu tedavinin amacı, Friedrich Ataxia rahatsızlığını biraz olsun hafifletmek değil, ilerde doğabilecek zararlardan hastalıklardan korunmak..._Ama nereye kadar...

Taa ki Koyunlu Park içerisindeki Gönülgözü Engelli Dinlenme Evi’ne gelene kadarmış. Orada birçok engelli

insan tanıma fırsatı buldum ve kendimi unuttum. Beni de aralarına kabul etmişlerdi. Kimisi doğuştan kimisi sonradan...

Hepsinin hikayesi farklı. Onlar benim hikayeme ben onların hikayesine dokundum. Müzik dinlemek, oyunlar oynamak ve resimler yapmak en zevkli hobileri arasında. Gönülgözü Engelli Dinlenme Evi'nin kapısından giriş yapıldığı zaman; kendinizi bir zaman makinesinde yolculuk yapmış gibi hissedersiniz. Onlarla ara sıra hoş vakitler geçirebilirsiniz, hatta beraber piknik bile yapıyoruz.

O güzel yürekli insanlardan, birkaçından bahsetmek istiyorum sizlere...

2007 Yılında Tanıdığım Rahmetli Can Ciğer Dostum İhsan

Onu özel bir rehabilitasyon merkezinde tanıdım. Ne konuşabiliyor ne de yürüyebiliyordu. Koltuk değneği ile sendeleyerek az çok yürümeye gayret ediyordu. Çok fazla sigara içerdi, onun o halini görünce kendimce çok üzülürdüm. Birgün öğle molasına yakın fizik tedavi seansımız bitmiş ve hostesimize yemeğimizi aşağı getirmesini söylemiştim. Merdivenlerden yukarı çıkabilirdik; ama o gün biraz da yorulduğumuz için çıkış

yapmadık. Hostes, bizim İhsan'ın akrabasıymış. Şaşkın bir ifadeyle ;"Sen yemeğini İhsan'la birlikte yiyeceğini mi söyledin?" dedi. Ben de hostese bu durumun normal olabileceğini, İhsan'ın da bir kalbi olduğunu söyledim. Hostes;

"Kusura bakma Mustafa, sadece biraz şaşırdım. Çünkü ailesi ya da buradaki öğretmenler İhsan'la birlikte yemek yemezler de o yüzden şaşırdım". "Neden?" diye sordum. "Yemek yerken ağzından salya akıttığı için kimse onunla beraber yemek yemiyor. İhsan'a karşı bu yapılanlara ben de üzülüyorum." diye cevap verdi. Ben de ona,

"Ben insanlar arasında ayırım yapmam o insanı olduğu gibi kabullenirim. O da istemezdi böyle olmasını. Biz insanoğlu bu konularda çok nankörüz. Unutmasınlar ki bugünün sağlıklı bireyi yarının engelli adayıdır". En canlı örneği karşında duruyor.

Ahmet

Bir diğer engelli arkadaşım Ahmet; konuşma engeli bulunmakta. Kazımkarabekir'de oturuyor, hafta içinde çalıştığı için ancak hafta sonunu bana ayırarak ziyaretime geliyor. Ahmet konuşamadığı için hem ona tercümanlık yapıyorum hem de yoldaşlık.

Bir hafta sonu çarşıda buluşmaya karar verdik. Ögle yemeği molasına anca geldi Ahmet otobüsle. Neyse bir şeyler yeriz içeriz bahanesiyle bir simit fırınının önünde gelen müşterileri hem içeride hem de dışarıda ağırlamak için kurulmuş masalardan birine yerleşeceğimiz sırada, Ahmet içeri girmek istediğini ve aşağıda yemek istediğini belirtmişti. Aynı İhsan arkadaşımda olan belirti Ahmet'te de bulunuyordu. Yani gelen müşterilerden utanıyordu. Ben de ona "Gel otur Ahmet, eğer ki senden utanan ya da sıkılan olursa onlar kalkıp gider içeriye." dedim.

Bu söylediklerimi etrafımızdaki insanlar da takdir etti.

Öğretmenimin Benle İlgili Yazısı

Çarşıdan bir çay ve sohbet bahanesiyle Gönülgözü'ne gelen Mustafa.

Onunla ilk olarak 2017 yılında Karaman Belediyesi Gönül Gözü Engelli dinlenme evimizde tanıştık. Kursa gelip, akülü arabasında henüz yeni tanıştığı arkadaşlarıyla sohbet ediyor ve bizim yaptığımız taş boyamaları izliyordu, içtenlik ve hayranlıkla... Bir iki derken, bir gün;

“Mustafa'cığım, sen de boyama yapabilir kursumuza

katılabilirsin.” dedim.

Gözleri parladı, yüzünde hâlâ unutmadığım o muhteşem gülümsemesi belirdi. Nasıl mutlu olmuştu anlatamam.

“Yapabilir miyim?” dedi. Nihayetinde ellerini güçlkle kullanabiliyordu. Ama bilmiyordu ki; sevgi, güven o ellerden bile daha marifetliydi...

“Tabi yapabilirsin Mustafa... Sen kaba boyasını yaparsın, gerisini ben hallederim. Birlikte çok güzel işler çıkartacağız.” dedim.

O günden sonra Mustafa'mızın o güzel gülüşü hiç eksik olmadı... Üzeri batıyor, bazen boyaları yerlere düşürüyordu. Çünkü böyle sevgiyle, ilgiyle kirlenmek güzeldi, biliyordu. Hiçbir zaman pes etmedi.

" Hocaaaam, boyadım bitti sözleri art arda geliyor, Mustafa'ya yetişemiyorduk artık. Zamanla birlikte başladığımız bu gönül birliğine ona yardım eden gönüllü dostları da katılmıştı. Özellikle gönüllü Serpil Demirel ablasının hakkını hiç ödeyemeyiz. Mustafa ürettiği parçaları hem sevdiklerine hediye edebiliyor hem de satabiliyordu ve bu onun çok mutlu ediyordu.

Mustafa'nın ayrı bir özelliği de vardı. Yıllarca şiirler yazmıştı... Duygularını aktardığı şiirlerini bana getirdi bir gün. O kadar çoktu ki... Hayretler içinde kalmıştım. En büyük hayali, şiirlerini bir kitapta derlemektir ve

bunun için de bir yerlerden destek almalıydı... Birkaç yere başvurduk, fakat maalesef sonuç alamadık. Yazdığı şiirler herkes tarafından beğeniliyor ve takdir ediliyordu.

Mustafa da teşviklerimiz üzere Gönül Gözü kitaplığındaki kitapları okumaya verdi kendini... Yine bu konuda Gönül Gözü gönüllüleri ve çalışanları, destekçileri vardı. Bu sevgi seli, onun en büyük güç kaynağıydı.

Pandemi dönemi gelip çatmıştı... Mustafa ve Gönül Gözü arkadaşları evlerine hapsedilmişlerdi adeta... Ama bu süreçte de yılmadı. Okudu, okudu, okudu... En büyük dostu kitaplardı artık. Birçok hayırsever vatandaşın desteği ile ona kargoyla ya da elden kitaplar ulaştırdılar, onu yalnız bırakmadılar. Mustafa okudukça yazdı, yazdı... O engelin; özel bireylerin başarı ve hayalleri yolunda asla bir engel olmadığını, sevginin gücünü, yüceliğini ve beraberinde neleri doğuracağını kanıtladı. Onunla hep gurur duydum ve hep de duyacağım._

Şama Tutunmak

Engelli arkadaşlarımı mutlu edebilmek için ayda iki hafta buluşup, kendi aramızda piknik programları düzenliyorum. Çünkü bu programları hoş vakitler ve

sohbetler eşliğinde, aynı çatı altında beraberce aynı havayı solumak için, eve kapanmamaları ve bu toplumda ben de yaşıyorum beni de görün diyebilmelerini sağlamak amacıyla, bu tür buluşmalara yer vermeye çalışıyorum. Engelli aileleri de bu konuda bana yardımcı oldular, hiçbir zaman desteklerini esirgemediler. Engelli arkadaşlarım için elimden gelenin en iyisini yapmaya çalıştım ve devam edeceğim bu faaliyetlere. Ben engelli arkadaşlarımın hayat hikayelerine dokundum onlar da benim hikayeme dokundu. Kimseyi ayırt etmeden kucak açtım, sarıldım.

Sarılmak neden güzeldir, bilir misiniz? Çünkü, insanın sağ tarafında kalp yoktur ve orası daima hep boştur. Sarılınca sağ yanını, o ayırt etmeden kucak açtığın insanların kalbi dolduracaktır. Eğer ki herkesi mutlu ediyorsa sarılmak, neden sarılmıyoruz? Burada asıl önemli olan duygularımız; saf duygular. Dünya üzerindeki her insan farklı yaşantılara sahip olsa bile, hayatı boyunca aynı duyguları hisseder. Hepimiz üzüntü, sevinç, kırgınlık ve korku gibi duyguları çoğu kez yaşamışızdır. Bizim bu duyguları kendi içimizde hissedebiliyor olmamız, aslında karşımızdaki kişileri anlıyor olduğumuzun bir göstergesidir... O nedenle, kendi duygularımızı ne kadar iyi tanıyor ve doğru

ifadeyle net bir şekilde anlatabiliyorsak, karşımızdaki insanlarla empati kurmamız daha rahat gerçekleşmiş olacaktır diye düşünüyorum...

Engelli bireyler olarak, bizler de normal bireyler gibi sanata ve eğlenceye de yaşamımız boyunca yer verdik ve vermeye de devam edeceğiz. Normal bireyler (sağlıklı insanlar) düşünmesin ki; Engelli bireylerin ellerinden hiçbir şey gelmez, okuyamaz yazamaz, onlara ait tek yer dört duvar...

Yeter ki; biz engelli bireylere bir şans verilsin... Sanat dallarında, sportif faaliyetlerde ve okuma yazma programlarında o kadar başarılı çalışmalara imza attık ve bu programları ileriye yönelik taşımaya devam edeceğiz. Ben bizzat yapılan bu faaliyetlere tanık oldum. Birçok sanatsal alanlarda o kadar güzel eserler ortaya çıkardılar ki, sanki bir peri eli değmiş gibi...

Bu çalışmalardan bazıları:

- filografi sanatı (Tel ve çivinin aşkı)
- su kabağı boyama
- taş boyama
- ahşap boyama tablolar ve parke boyama çalışmaları...

Maalesef ki! Ben bu kapsamda yapılan çalışmalara katılamadım; ama elim el verdiğince gücüm yettiğince bu malzemeleri karşılamaya çalıştım. “Neden yaptın ki

bunu?" diyenleri duyar gibiyim...

Kimseye muhtaç olmasınlar, ev ekonomisine katkıda bulunsunlar ve ceplerinde biraz olsun para bulunsun istedim. Bunu yaparken de bir karşılık beklemedim. Biz kendi kendimize yeteriz. Ayrıca, sportif faaliyetlerde bulunan birçok arkadaşım bulunmakta hatta onlardan biri de benim. Ben de "okçuluk" sporunda eğitim alıyorum. Ondan hariç şiir ve hikâye yazmaya devam ediyorum.

Hayatın paçasından sımsıkı sarıldım ve hiç bırakmıyorum.

SEVDA

Benim ismim Sevda, yirmi sekiz yaşında iki çocuk annesi, hayatı çok zor şartlarda mücadele ile yaşamaya çalışan biriyim. Nereden başlayacağımı bilemiyorum. Geriye dönüp baktığımda anılar arıların kovana uçuşmaları gibi zihnime öyle bir hücum ediyor ki beynim zonklıyor.

Annem ve babamın ilk çocuğu ve tek kızımı. Sonra iki erkek kardeşim oldu. Annem ellili yıllarda çok küçük yaşta beş yaşında babasını kaybetmiş ve dokuz kişilik bir aileye gelin gelmiş. Bunun ne büyük sorumluluk gerektiğini tahmin edemezsiniz. Babamın mesleği çoban olduğu için ekonomik olarak hiç rahat edemedik.

Annem ve babamın yolları bir köy yolunda on dokuz yaşlarında o dönem için belki geç sayılacak ama günümüz şartlarında çocuk denilecek yaşta kesişip evlenmişler. Aslında ikisi de birbirini önce beğenmemişler. Sonra ne olduysa babam annemi kaçırmış. Gençler bilmez belki ‘kaçırma’ demek o dönemde bir erkeğin bir kızını sevmesiyle kızını hürriyetinden alıkoyma ya da rızasıyla alıkoyma suretiyle kızın ailesinin sosyal baskıya boyun eğerek rıza

göstermesini sağlama fiilinin genel adıdır. O dönem evliliklerin çoğunun temelinde böyle bir girişim vardı ve doğal kabul edilirdi.

Yine o dönemin ananelerine uygun olarak annem babamın ailesine katılmış ve onlarla birlikte geniş aileyle yaşamaya başlamışlar. Zaten babam henüz askere gitmeden annemle evlenmişler. Evliliklerinin üçüncü yılı ben doğmuşum.

İlkokulda başarılı bir öğrenciydim. Kitap okumayı o zamandan kalma bir alışkanlıkla çok severim. Kitap okuma sayısı olarak hep birinci olur hediyeler alırdım öğretmenlerimden.

Ortaokuldan sonra kuran kursuna gidip hafız olmak istedim; ancak ailem izin vermedi. Lisede en sevdiğim ders Matematikti. İlkokul ve ortaokuldaki başarılı okul hayatımı lisede de devam ettiriyordum. Matematik öğretmenimi model alıp ben de onun gibi Matematik öğretmeni olmak istiyordum.

Geleceğe umutla bakarken hayatımın altüst olması çok sürmedi. Aklıma gelince elimdeki kalem titiyor dökemiyorum kâğıda... Ergenlik zamanlarımdı. Sevme, sevilme, âşık olma, bir insana değer verme gibi kavramların anlam kazandığı hayallerin kurulduğu hani kalbin de kıpır kıpır olmaya başladığı bir dönem.

En yakın dostumun tanıştırdığı bir çocukla konuşmaya başladık. Benimle ilgileniyor, değer veriyor, önemli olduğumu hissettiriyordu. O kadar güven duymuştum ki bir gün karşı koymaya çalışmama rağmen cinsel istismara maruz kaldım.

Üç kez intihar girişiminde bulundum ama başarılı olamadım. Günlerce yoğun bakımda kaldım. Hiç kimseye bir şey diyemedim. Tüm bunlar ergenlik bunalımı olarak kaldı.

Arkadaşlarımdan uzaklaştım içe kapandım. İnsanlar mı beni dışladı ben mi dışarda kaldım bilmem hayatımın karardığı zamanlardı. Tarlada çapa işleri vb. gündelik işlere gittim. Yaşım on sekiz olunca bir fabrikada işe girdim. Üç ay kadar çalıştım. Benden habersiz sözler verilmiş istemeye gelindi. Kısa sürede nişan derken evlendirildim. Üç kez gördüm eşim olacak adamı evlenene kadar. Sevmeden istemeden evlendim. Benim düğünümde keramet olmadı sanırım. Bugüne kadar hiçbir şey değişmedi.

Kızım otuz iki haftalık prematüre olarak doğdu. Gebelik zehirlenmesi olmuş, tansiyonum çok yükselmiş. Çok kritik saatlerden sonra doğum gerçekleşti ancak kızım 900 gr doğdu. Seksen altı gün kuvözde yaşam mücadelesini kazandı. Yaşama tutundu. Bu süreçte

eşimin desteğini hiç hissedemedim. On dokuz yaşında çocuğum ve çocuğumu dünyaya getirdim. Elisa'yı. Küçük elleri, pamuk pamuk yanakları, simsiyah saçları çakmak çakmak bakan gözleri, sanki dünyaya "Tekrar merhaba!" deyip doğan bendim. Sanki yaşamak için bir nedenim kucağımdaydı. Erken doğum nedeniyle bağışıklığı çok zayıftı ve çok sık hastalanırdı. Üç yaşına girene kadar çok hassas ve hastalıklara karşı savunmasız büyüdü.

KIZIM dokuz aylıkken oğlum Eren'e hamile kaldım. Bu dönemde kayıncı kanser teşhisi kondu. Kemoterapi ışın tedavisi süreçlerinde yanında olduğum için düşük tehlikesi atlattım. Eren sekiz aylık doğdu ancak sağlık sorunları olmadı. Eren'in doğum sürecinde kızım üç ay kadar annemlerde kaldı. Yaşları çok yakındı ve iki çocuğumun bakımını yapmakta biraz zorlanıyordum. Ekonomik olarak zor zamanlardı.

KIZIM Elisa dört yaşına geldiğinde, doktor zihinsel ve dil gelişiminin akranlarına göre geride olduğunu söyledi. Heyet raporu çıkararak hemen rehabilitasyon merkezinden destek eğitim almaya başladık. Dil ve sosyal gelişimi için ana okuluna kaydettirdik ancak sınıftaki bazı veliler kaynaştırma öğrencisi olduğu için normal sınıfta değil de özel eğitim

okulunda olması gerektiğini söyleyerek okuldan almamız konusunda baskı yapıyordu. Yılmadım ve mücadele ettim. Dört yıldır rehabilitasyondan destek eğitim alıyoruz ve tam anlamıyla kızımı kabul etmiş değil sınıftaki diğer çocukların velileri. Onlar için kızımın adı BEP'lik öğrenci. Kimse adını bilmez. Oğlum Eren de ablası gibi özel eğitim alıyor. Dil ve konuşma güçlüğü var. Yedi yaşına kadar işaret diliyle kendini ifade etti. Rehabilitasyon merkezinden destek eğitim alıyor.

HURİYE

*"Harabat ehlini hor görme şakir,
Defineye malik viraneler var."*

Erzurumlu İbrahim Hakkı

İnsanın kaderidir coğrafya. Uzun uzun örneklendirebilirim bunu ama tamda benim kaderimi zorunlu olarak yönlendiren ne kadar dirensem de kontrol edemeyip kabullenmek zorunda kaldığım bir hayat biçti bana coğrafya. Uysun ya da uymasın.

Köyde büyüdüm. Annem babamda dedem ninem gibi hemen hemen aynı şartlarda büyümüştü. Sanki sosyal-psikolojik bir örüntünün devamıydım.

Yetmişlerin ortasında ailemin üç kız çocuğundan sonra dördüncü kız çocuğu olarak dünyaya geldim. Her çocukta erkek olacağı ümit edilmiş ancak benden sonra beşinci kız çocuk olmuş ve nihayet 6. ve 7. çocuklar erkek olmuştu. Ailemizin nüfusu da hayal kırıklıklarıyla beraber büyümüştü. Babamın deyimiyle beş kaşık düşmanın ardından iki erkek evladı olmuştu. Erkekler evlattı. Biz kızlar diğerleriydik. Nerdeyse hiçbir kıymetimiz yoktu. Yuvadadan uçmaya hazır kuş gibi daha doğar doğmaz gözden çıkarılıyorduk. Sadece ben ve kardeşlerim değil köydeki bütün kızlar aynı durumdaydılar. Erkeklerin istikbali planlanır, gururla

düğünleri yapılır, gözden sakınılmaz, her fırsatta övünç kaynağı olarak toplumun gözüne sokulurdu. Benim erkek çocuğum var diye haykırılırdı. Kız çocuğu olana ise sanki defolu ebeveynmiş gibi ‘Allah’tan ümit kesilmez, inşallah sonraki erkek olur’ diye teselli verilirdi. Sanırım altıncı ve yedinci erkek kardeşlerim bu duaların beklentisinin ürünüydü. Cahiliye döneminde diri diri toprağa gömülen kız çocukları bugünlerde sadece annelerinin gözbebeklerinde yeşerebiliyordu. On dört asırda pek bir şey değişmemişti.

Erkek çocukların aksine biz kızlara hiçbir imkân sunulmazdı. Bu sinik yaşamın içinde tutunacak çok az şeyimiz vardı. İlkokul son sınıfta parasız yatılı ve bursluluk sınavı bana peşinden koşacak bir hayal kurdurdu. Köyümüzde ortaokul yoktu. Kız çocukları köy dışında bir yere okumaya gönderilmezdi. Parasız yatılıyı kazanırsam belki beni okula gönderirlerdi. Gazeteci yazar olmak istiyordum. Derslerime çok çalışıp çok kitap okuyordum. Annem ve ablalarımın, dahası köydeki diğer kadınların çektiği zorlukları görüyordum. Ben aynı kaderi paylaşmak istemiyordum.

O günlerde sınıf arkadaşlarımı sınava hazırlayan bir abi vardı. Okul sonrası sınavda çıkacak konuları anlatıyor, sorular çözdürüyordu. Katılmak istedim.

Annem babam sınava başvurumu yapmadılar. Öğretmen ve sınava hazırlayan abi ne kadar dil dökseler de ailemi ikna edemediler. Sınava başvurum yapılmamıştı ama sınav gününe kadar okul sonrası derslere hiç aksatmadan katıldım. Hazırlık derslerine giren herkes sınava girdi ama ben girememiştim.

Okul dışında kuzu otlatma, ev ve tarla işlerine gücümüzün yettiğince yardım ederdik. Çocuklukla yetişkinlik arasında keskin sınırlar yoktu. İşlere gücümüz yettiği kadar yetişkindik. Evde herkes alabildiği kadar sorumluluk alırdı. Beklendiği gibi ilkokul sonrası okula gönderilmedim. Benim gibi okula gönderilmeyen kız arkadaşlarımla, hayaller ve gerçekler arasında günler avuçlarımızdan akıp gitti.

Görücü usulüyle yaptığım evlilikten aradığım huzuru hiçbir zaman bulamadım. Yürümeyen evlilikleri kurtarmak için en güzel yara bandının çocuk olduğu yanılgısına kapılıp çocuk sahip olmak istedim. Yirmi altı yaşında evlendim. Yirmi dokuz yaşındayken ilk çocuğum, otuz yaşında ikinci ve otuz üç yaşında üçüncü çocuğum dünyaya geldi. Bu yanılgıyı da çok geç tecrübe ettim. Çocuklarım evliliğime çare olamadı ancak bana can yoldaşı oldular. Çocuklar evliliği kurtarmıyorlar. Evliliği ancak eşler kurtarabiliyor.

İlk çocuğumun gelişimi akranlarına göre farklıydı ama anlamlandıramıyordum. Eşimle geçim sıkıntıları çektiğimiz için gereken ilgiyi gösteremedim. Ta ki, anasınıfında bu durumla yüzleşene kadar. Çocuğumun uyum sorunu vardı ve kendi kendine konuşuyordu. Aşırı hareketli arkadaşlarına vuruyor ve hırçın davranıyordu. Ben zamanla geçeceğini umuyordum. Akranları gibi normal okula gidemeyeceğini anasınıfında velilerden şikâyetler gelmeye başlayınca anladım. Öğretmenimizin yönlendirmesi ve ilgili doktorların değerlendirmesiyle çocuğuma otizm tanısı kondu. İlkokulda özel eğitim sınıfına alındı. Otizmin ne olduğunu bilmiyordum. Ne olduğunu araştırıp geçmeyen düzelmeyen bir durum olduğunu öğrenince çok üzüldüm. Hele yıl sonunda bütün öğrenciler karne alıp sevinçle annelerine koşup sarılmalarına karşın benim çocuğumun bana sarılmayışı, bana çok dokundu. Anne çocuk ilişkisi müşterek bir ilişkiydi sanki. Ben annelik yaptığım kadar annelik duygusunu da besleyen çocuğun tepkileriydi. İçimde kocaman bir boşluk vardı. Anneliğimin çocuğumca teyit edilmesini mi bekliyordum bilemiyorum.

Eşim ve ailesi anlayışsız insanlardı. Katlanmak zorunda olduğum bir evliliğim vardı. Evliliğimin onuncu

yılında eşim başka bir kadınla olmayı seçerek evden ayrıldı. Biri engelli üç çocuğumla yapayalnız kaldım. Ailem çocukları babalarına bırakmam şartıyla bana destek olacaklarını ve kapılarını bana açacaklarını söylediler. Canım ciğerim çocukları bırakamazdım. Kendi çabalarımla hayatımı sürdürmeye devam ettim. Açık öğretim ortaokuluna kaydoldum. İçimde çocukluğumdan büyüyerek gelen okuma aşkıyla açık liseyi de bitirdim.

Yerel bir radyo kanalında ‘Farklı Gündem’ adında bir program yaptım. Konuklar davet edip eğitim üzerine programlar yaptım. Engelli konuklar ile toplumsal sorunları işledim. Kısık sesleri sağır topluma duyurmaya çalıştım. Şimdilerde kırk sekiz yaşındayım. Geçen yıl üniversitede tarih bölümünü kazandım ve ikinci sınıfta okuyorum. Bir parçamı sokak hayvanlarına adadım. Elimden geldiği kadar onların yaşam mücadelesine ortak oluyorum. Çocukluk hayallerimi asla bırakmadım. Hayatımı beş yüz sayfalık bir kitap gibi görüyorum. Belki üç yüz elli sayfası kötü gitmiş olabilir ama kalan sayfaları olabildiğince güzelliklerle dolduracağım.

ZÜLEYHA

1980 de Karaman'ın bir köyünde dünyaya geldim. Gözlerimi dünyaya açtığımda yanında babam yoktu. O yıllarda köylerde özellikle geçim sıkıntısından dolayı köyün erkekleri yurtdışına para kazanmaya giderlerdi. Babam da geleneğe uyarak gurbete gitmişti. Annem; kucağında bebekle yanında kocası olmadan her şeye koşturur, her şeye yetişmeye çalışmış. Herkes gibi çocuk denecek yaşta evlendirilen annem, bebeğiyle oynayan çocuk-anne paradoksuyla büyütmüş beni. Babam sadece yıl dönümlerinde kısa süreliğine izne gelirdi.

Yıllar içinde üç kardeşim daha oldu. Bu muhitin ilk çocukları çabuk rütbe atlardı. Hemen abla, yarı anne rolüyle annemin yüküne ortak oldum. Çocukluğumun gurbetini yaşayarak büyüyüp genç kız olmuşum.

Babam yıllar sonra yurt dışından kesin dönüş yaptı. Köyde ekonomik olarak yetemeyince Karaman'a göç ettik. Şehir hayatını çok sevmişim. Şehirde tarla, hayvancılık işleri, mayıs kokuları yoktu. İlkokuldan sonra okumak istemedim. Birkaç yıl kuran kursuna gittikten sonra evde annemle kaldım. On sekizine geldiğimde talipliler kapıyı çalmaya başladılar. Hayırlı

bir kısmet niyetiyle evlendirdiler. Eşimle uyumlu güzel giden bir evliliğimiz vardı. Bir süre sonra bir kızımız oldu.

Çocuğumun henüz kırkı çıkmıştı ki bir telefonla ev matem havasına büründü. Eşim bir kavgayı ayırırken bıçaklanmış ve hastaneye kaldırılmıştı.

Eşim yaralanma neticesinde yatağa bağımlı hale gelmişti. Bir yanımda henüz iki aylık bebeğim bir yanımda yataktan kalkamayan eşim vardı. Eşim çalışmadığı için ekonomik sıkıntılar yaşamaya da başladık.

Ailem ve eş dost akraba desteğiyle iki yıl idare ettik. Tedaviler nihayet sonuç verdi ve eşim ayağa kalkmıştı. Yeni bir iş kurmuş ve yavaş yavaş her şey yoluna girmeye başlamıştı. Bir süre sonra bir bebeğimiz daha oldu. Bu sefer bir oğlumuz olmuştu. Evin iki neşesi çocuklarımla sıkıntılı günler geride kalmıştı.

Üç yıl kadar mutlu yaşadık. Bu arada üçüncü bebeğe hamile olduğumu öğrendim. Çok sevindim ama eşim bu sürpriz haberden hiç memnun kalmadı. Öyle ki bebeğin alınmasını istedi. Uzun tartışmaların sonunda çocuğumu dünyaya getirdim.

Doğumdan sonra bebeğimin beyin felciyle doğduğunu öğrendik. Mutluluğun yerini endişe ve

belirsizlik aldı. İki yaşına kadar sırtüstü yatarak büyüdü. Çocuklar, ev işleri derken bir yandan eşimle aramızdaki geçim sıkıntısı vardı. Eşim benden uzaklaşmış sanki iki yabancı gibiydik. Duygusal anlamda yapayalnız kaldım. Eşim bebeğimin hastalığının müsebbibi olarak hep beni gördü. Eşim çok dil döktü bebeği aldirmamız için ama yapamadım. Tüm bu baskının içinde çocuğumu düşünmek ve eğitimi için bir yol çizmek zorundaydım. Bu yüzden hastaneden Engelli Sağlık Kurulu Raporu çıkardım. Özel rehabilitasyon merkezinden destek eğitim alabilmesi için bu raporla Rehberlik ve Araştırma Merkezinden destek eğitim raporu çıkardım. Kızım Raziye eğitim hayatına böylece başladı. Ancak babası Raziye'yle ilgilenmiyordu bile. Ben sürekli kucağında taşıdım, mücadelemi kendim sürdürdüm. Ta ki beş yaşında yürümeye başlayana kadar.

Kızım hayatımı çok değiştirdi. Sosyal ilişkilerimiz yavaş yavaş azalmaya başladı. Önce uzak akrabalar komşular selamı sabahı kestiler. Sonra yakın akrabalarımla iletişimimiz sınırlandı. Kimseye misafirliğe gidemez olduk. Misafirlikte Raziye gürültü yapıyor ve salyası akıyor diye komşularım, akrabalarım, yakın dostlarım bizi eve davet etmez oldular. Evde de eşim tüm olanların suçlusu olarak beni gördüğü için ev

benim için koca bir tabut gibiydi.

Okul çağı geldiğinde örgün eğitimden yararlanacak durumda olmadığı için evde eğitim hizmetinden yararlanmaya başladık. Eve gelen öğretmen ve rehabilitasyondan başka kimse Raziye'yle ilgilenmiyordu. Eğitimle beklediğim ilerleme sağlanamıyordu ama Raziye ile ilgilenildiğini görmek, beni mutlu ediyordu.

Yaşı ilerledikçe Raziye'nin bakımı da zorlaşıyordu. Genç kız olmuştu öz bakım becerileri sınırlı olduğu için ben yardım ediyordum ancak Raziye yardımını reddediyor, temel temizlik bakım desteğine şiddetle karşı çıkıyordu. Bu mücadeleyi tek başıma veriyordum. Şikâyetim yoktu ama çok zorlanıyordum. Raziye'den hiç ayrılamıyordum. Raziye bütün enerjimi tükettiği için diğer çocuklarım eşim ve ev işlerine yetişemez olmuşum. Psikolojik destek almaya başladım. Bu arada eşimle aramızdaki uçurumda her geçen gün artıyordu.

Aileyi bir arada tutan şey, aile bireylerinin ihtiyaçlarına cevap vererek fonksiyonunu yerine getirmesidir. Ailenin üyelerine fizyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarına cevap vermesi beklenir. Aksi halde çok direnemez. Önce psikolojik boşanmalar gerçekleşir.

Çoğu zaman resmi boşanmalar olmadan da devam edilir. Ne yazık ki sokağa çıktığımızda evlilik anestezişi yaşayan binlerce duygusal anlamda boşanmış çiftler görürüz. Biz de tam da bunu yaşıyorduk.

Evlendirken önce gönül nikâhı kıyıldığı gibi bizim de önce gönül nikâhımız düşmüştü.

Eşimle yan yana geldiğimde sürekli kavga ediyorduk. Önceleri kavga edecek bahanelerimiz olurdu. Artık bahane bulma zahmetini de bırakmıştık. Yirmi yıllık evliliğimiz daha fazla dayanamayarak yıkıldı. Yıkılan evliliğin enkazı da ağır oldu.

Şimdilerde babama ait bir evde çocuklarımla yaşıyorum. Bütün ev ihtiyaçlarımızı babam karşılıyor. Ancak duygusal-sosyal destekten mahrum yaşıyorum. Raziye'nin sara nöbetleri arttı. Durumu daha da ağırlaştı.

Ailelerde engelli çocuk varsa doğal olarak onunla daha fazla ilgilenildiğinden normal gelişim gösteren çocuklar ihtiyaç duyduğu ilgi ve sevgiye yeterince ulaşamayabiliyorlar. Küçük yaşta fazla ilgiyi alan engelli kardeşe karşı düşmanlık duygularının yerini suçluluğa bırakabiliyor.

Ebeveynler engelli çocuğun bakımıyla ilgi sorumluluk almaktan kaçındığında ya da bundan yorulduğunda evi terk edebiliyor. Çoğu zaman hiç

bıkmadan usanmadan kendi yaralarına tuz basarak, terk
etmeyen “ANNE” oluyor.

ASMIN

Beşik Kertmesi

Çocukluk yıllarım Karaman'ın küçük bir köyünde geçti. Annem ve babam akraba çocuklarıydı. Daha çocukken aileleri onları beşik kertmesi yapıp evlendirmeye sözleşmişler.

Aslında babam evlenmeyi istememiş. İstanbul'da çocuk yaşta çalışırken çocukluk aşkının babası aynı zamanda ustası, babama çok kötü şekilde dayak atmış. Sonra babam ruh sağlığını yavaş yavaş kaybetmiş. Ancak bu durumu ailesi herkesten gizlemiş. O zaman on sekizli yaşlarındaymış. İstanbul Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde Şizofreni tanısıyla bir süre tedavi gördükten sonra dedem babamı köye getirmiş. İlaçlarını kullandığı sürece hastalık belirtisi olmadığı için kimse pek anlayamamış. Annem ve babam istemeden de olsa evlenmişler.

Bu evlilikten dört kız çocuğu dünyaya gelmiş. Babam annemle sürekli kavga eder gözümüzün önünde annemi döver, küfreder zaman zaman bıçakla saldırır, annemin başörtüsüyle boğazını sıkardı. Biz çocuktuk çok korkardık. Annem ve babam ne zaman kavga edecekler diye hep diken üstünde dururduk. Babam

ilaçlarını almayı çoğu zaman reddettiğinden saldırganlaşıp evde terör estirdiğini büyüyünce anladık. Babam bize şiddet uygulamaz, bağırılmazdı. Anneme zarar vermesin diye kardeşlerimle evdeki kesici delici aletleri sakladığımızı hatırlıyorum. Bir babanın çocuğa verebileceği en büyük hediye annesini sevmesi ve ona iyi davranmasıdır. Babam bize yapabileceği en büyük kötülüğü anneme kötü davranarak yapıyordu.

Babam sevdiği kadınla evlenmemiştir. Ailesine karşı koyamayarak istemediği bir evlilik yapmıştır. Bunun gerilimi ve beslediği öfke duygularını yansıtabileceği en güvenli hedef, günah keçisi, annemdi. Elbette Şizofreni hastalığı ilaçlarını almamasının etkisi de vardı. Öyle sanıyorum ki köyde saygınlığını yitirmesine ve adam yerine konmamasına da neden olmuştu hastalığı. Çünkü erkek olarak sosyal ve iş çevresinde sorumluluklarını yerine getiremediğinden yetersizliğiyle yüzleştirildiği ve bunu hissettiği için yitirilen benlik saygısının yarattığı öfke duygularını da anneme yöneltmişti.

Ataerkil toplumun konuşulmayan kuralları vardı. Erkek zayıflık gösteremezdi. Erkek işi olan meşgalelerde mahir yetenekli olması gerekirdi. Aksi halde yetersiz, defolu olduğu algısı oluşurdu. ‘Erkek

adamın erkek evladı olur.’ sözü de bunlardan biriydi ve babamın dört kız çocuğu vardı. Annem beşinci çocuğa hamile kaldığında babamın erkek çocuk özlemini babamın anneme; “Bu da erkek olmazsa seni öldürürüm!” demesinden anlamıştım. Annem Allah'a erkek olsun diye dua ederdi. Hamileliğin yedinci ayında annemle babam şiddetli kavgalar sonrasında ayrıldılar. Babam babaannemlerde kalmaya başladı. Kardeşim dünyaya geldi. Dört aylık oldu. Ancak babam hâlâ kardeşimi görmemişti. Ben yedi yaşındaydım. Sokakta arkadaşlarla oyun oynuyorduk. Sela yükseldi minarelerden. Bunun anlamını köyde herkes, biz çocuklar bile biliyorduk. Sela bitince babamın ismi söylendi. Komşumuz bizi sokaktan alıp eve anneme götürdü. Ne hissettiğimi hatırlamıyorum, bir tür duygusal anestezi haliydi. ‘Baba’ vardı ama içinde ‘benim babam’ yoktu. Babam hastaydı. Bir kriz anında kendini asarak hayata veda etmişti.

Anneme hayatım boyunca şiddet uygulayan bir adamı kaybetmiştim. Hatta annem bu zulümden kurtulmuştu bile. Babamın bize babalık yapma ihtimalini kaybetmiştim.

Et Tırnaktan Ayrılıyor

Küçük kardeşimin doğumuyla zaten kıt kanaat geçinen annem daha da zorlanmaya başlamıştı. Evin geçimini sağlamak, çocuklara bakmak daha da zordu artık. Annem fazla dayanamadı. Anneannemler durumun farkındaydı. Bir gün anneme, “Kız çocuklarından birini bize ver. Biz büyütelim yükün hafiflesin.” teklifini yaptı. Annem günlerce düşündü. Çok zor bir karardı onun için. Beş çocuğun geçimini sağlamak çok zordu. Bekâr olan dayılarım ve anneannelerin ekonomik durumları çok iyiydi. Birlikte yaşıyorlardı ve dayılarımın yemek çamaşır gibi diğer ev işlerine de yetişemeyen anneanneme yardımcı da lazımdı. Annem beni seçti. Annem ve kardeşlerimden onların kontrolünde olmayan bir nedenle ayrılmak zorunda kalsam herhangi bir felakette kaybetsem; bu çok yıkıcı olurdu benim için. Ancak annem kendi isteğiyle üç kız kardeşimi yanında kalmasına izin verdi. Beni başka bir evde yaşamak üzere gönderdi. Kırk altı yaşındayım ve kendi annem ve kardeşlerimin beni dışlamasını hâlâ sindiremedim. “Neden ben?” dedim hep.

Külkedisi

Anneannemlerin evinde hemen bütün işleri ben yapıyordum. Tarlada nohut, fasulye, toplama, pancar buğday işi, sulama borusu yerleştirme; her işi yapıyordum. Tarladan gelince evde de yemek çamaşır temizlik işlerini yapıyordum. Anneannem hemen bütün işleri eleştirir beğenmezdi. Üç dayım ve dedem ve anneannem için yemek yapıyor onlar yemek yerken koyunları sağıyor, çamaşır için su ısıtıp elde çamaşır yıkıyordum. Akşam yıkayıp astığım çamaşırları sabah uyandığında yerden topluyor tekrar akşama yıkıyordum. Çoğu zaman anneannem yıkadığım çamaşırları beğenmediği için ipten alıp yere atmış oluyordu. Olmamış attım bir daha yıka diyordu. Öz annem beni anneannemin yanına, on yaşında bir çocuğun kaldıramayacağı bu zor koşullara terk etmişti. Bu sırada diğer üç kardeşim annemle mutlu bir hayat yaşıyorlardı. Kurban gibi hissediyordum kendimi.

Dokuz yıl hayatım bu rutinle geçti. On dokuz yaşına gelmişim. Artık yetişkin oluyordum ve hayatım böyle devam edemezdi. Dünya'dan dünyamdan vazgeçmişim. Tükenmişim.

Yine bir gün tarlada buğdayları çuvalalara koymuş akşama kadar yorulmuştum. Yemeği yaptım. Dayılarım,

dedem ve anneannem yemeğe başladılar. Ben yemeğe oturmam ve odaya geçtim. Teyzemin yurt dışından getirdiği bir kutu ilaç gözüme çarptı. Babam da intihar etmişti. Ben de ölümün bu hayatımdan daha iyi olacağını düşündüm. O bir kutu ilacı içtim ve beklemeye başladım. Biraz sonra midem bulanmaya, başım dönmeye başladı. Bir an odadan dışarı çıkmaya yeltendim. Odanın dışında bayılıp yıkılmışım. Hastaneye son anda yetiştirmişler. Bu olaydan sonra hiçbir şey değişmedi.

Yaklaşık iki yıl sonra görücü usulü istemeye gelen benden on yaş büyük yurtdışında işçi olan birine, sadece yurt dışında çalıştığı için verdiler. Benim fikrimi bile sormadılar. Nişanladılar beni. Bir yıl geçmiş düğün için hazırlıklar tamamlanmış ve nişanım bekleniyordu. Düğün için gelmedi damat. Haber de yoktu. Nişanı attık. Bir yıl geçmişti ki damat çıkageldi. Büyüklerle konuştu ve tatluya bağlandı. Düğün yapıldı.

Düğün günü damat bana nişanı attığım için düşmanlık beslediğini ve sadece benimle evlenip yüzüstü bırakmak için geldiğini söyledi. Tek derdi intikam almakmış. Bir ay evcilik oynadık. Herkes bizi gerçekten evli zannediyordu. Bir ay sonra izni bitti ve yurt dışına gitti. Gidiş o gidiş bir daha haber alamadım. Ev kira, kayınvalidemle birlikte yaşıyorum ve hiçbir gelirim

yoktu. Mahalledeki kadınlarla birlikte tarlada yevmiyeci olarak çalışıyor ihtiyaçlarımı karşılıyordum. Kayınvalidem dört ay kalıp köyüne gitti. Kirayı ödeyemez olmuşum. Eşim gideli sekiz ay olmuştu hâlâ bir haber yoktu. O sıra eşimin halasının oğlunun izne geldiğini duydum. Yanına gittim eşimin akıbetini sormak için. Eşimin kuzeni bana; “Onun sevgilisi var bekleme sen onu, gelmez o sen başının çaresine bak!” dedi.

Büyüklere haber verdim hemen. Ayrılmak için gerekli girişimlerde bulunuldu. Ayrılmak için önce eşime ulaştırılması gerekiyordu tabi. Ailesi aracılığıyla ulaşıldı ve bütün ev eşyasını almak istediler. Anlaşmalı olarak boşanma gerçekleşti.

Ayrıralı on beş yıl geçmişti. Evli iken nasıl yaşıyorsam ayrıldıktan sonra da aynı şekilde yaşadım. Ekonomik sosyal hiçbir şey değişmedi. Karaman’da bir kozmetik dükkânında işe başlamıştım. On beş yılın ardından dükkâna bir adam çıkageldi.

Sana talibiz, seni oğluma istiyorum’ dedi damdan düşer gibi.

- ‘Ben sizi tanımıyorum’

- ‘Biz seni tanıyoruz’ dedi.

Çok geçmeden ailemden istediler. Bu damat

adayı da yurt dışında yaşıyordu, yine ekonomik durumu iyi olduğu gerekçesiyle bana sormadan evlenmeme karar verdiler. O dönemler yurt dışında çalışıyor olmak ekonomik açıdan çok büyük avantajdı. Bu yüzden herkes oğlunu ya da kızını yurt dışında yaşayan birileriyle evlendirmeyi çok isterdi. Üç teyzem ve kuzenlerimden birçoğu yurt dışında yaşayan kişilerle evliydiler.

Yurt dışından izine gelen bir aile olduğunda bütün köy imrenerek evlerine hoş geldiniz ziyaretine giderdi. Genelde yaz aylarında gelirler, Almanca ya da Avrupalılar olarak nitelendirilirdi. Ellerinde her açıdan bizim köyün olanaklarından çok daha üst düzeyde olanaklara sahip olduklarını görürdük. Çeşitli hediyeler bizim görmediğimiz teknolojik aletler bu hayranlığı haksız çıkarmazdı. Bütün köyün kendilerine hayranlıkla baktığını görerek bu ayrıcalığın tadını çıkarırlardı. Genelde bütün sohbetler yurt dışındaki olanakların Türkiye'ye göre ne kadar iyi olduğuyla ilgiliydi. Finalde bütün dinleyenler Avrupa'ya gitme isteğiyle yanıp tutuşurdu. Bunun en kısa yolu da yurtdışında yaşayan biriyle evlenmektir.

O yaz nişanlandık. Seneye, önümüzdeki yıl derken 6 yıl geçmişti ama nişanım hâlâ gelmemişti. Bu yüzden evlenemiyorduk. Daha fazla dayanamamış ve nişanı

bozmuştuk. Nişanı attıktan 3 yıl sonra bir gün eski nişanlım benimle evlenmek için iş yerime geldi. O kadar yıl geçmişti; ama başka çarem de yoktu. Kabul ettim.

Zor bir hayatım oldu hep. O dönemler de çok zor zamanlardı. Dayımla birlikte kalıyordum. Dayım bir esnaftı ve yanında benim için bir iş vardı; ama benim yanında çalışmamı istemedi. Bakımlı bir kadın olduğumdan dolayı yanındayken biri laf atarsa başının belaya gireceğini söylerdi. Bu yüzden onun iş yerine yakın bir yerde iş bulmuş çalışıyordum. İşe giderken beni de götürmesini istediğimde çeşitli bahanelerle beni işe götürmeyi reddederdi. O saatlerde uyanmadığını söylerdi; ama işe giderken beni takip ederdi.

Zaman zaman akrabalarım ve sosyal çevremın sözlü imalar ve tacizlerine karşıda mücadele etmem gerekti. İçinde bulunduğum toplumda konuşulmayan ön kabuller vardı. Dul kadın, olgusu zaten zor olan hayatımı daha da zorlaştırıyordu.

Daha kötü ne olabilir ki diye evlenmeyi kabul etmiştim. Bütün ailem bu evliliğe karşı çıktı. Beni evden kovdular evleneceksem artık burada işim olmadığını söylediler. Bütün hayatımı, umutlarımı bir valize sığdırıp evden ayrıldım. Nişanlımla parkta buluştuk.

Gidecek hiçbir yerimiz yoktu. Bana yardım edebileceğini düşündüğüm tek kişi geldi aklıma. Ablam... Ablamı arayıp durumu anlattım. Evine çağırıldı. Bir hafta kadar ablamda kaldık. Bu sürede nikâhımız da kıyıldı. Eşim yurt dışından beş parasız gelmişti. Ablamın verdiği birkaç eşyayla yakınlarda bir ev kiraladık. Kahvaltıya, yemeğe ablama gidiyorduk, hiç paramız yoktu. Bir ay geçmişti ki hamile olduğumu öğrendim.

Kahvaltıya yemeğe ablama gitmekten utanır olmuştum. Bir akşam hastaydım ve eşimle bir tartışma yaşadık. Eşim “Ben gidiyorum sen de başının çaresine bak!” diyerek eşyalarını toplayıp gitmeye yeltendi. Hemen ablamı aradım. Eşimi ikna edip gitmekten vazgeçirdi.

Özür dilese de benim için bu özrün bir kıymeti kalmamıştı. Hayatımın en büyük hatası evlenmekti. Evlendikten iki ay sonra eşim Hollanda'ya gitti. Eşim Hollanda' da babasıyla yaşıyordu. Ben burada kiralık bir evde yaşamaya devam ediyordum. Ev kirasını ödeyemiyorduk. Eşim kirayı ödeyebilmek için ailesinden para alıp bana göndermiş. Son kirayı ödedikten sonra evi ev sahibine teslim ettim çünkü kirayı ödeyemiyorduk artık. Bu sırada da hamileydim, annem

olmasına rağmen ablamlarda yaşamak zorunda kaldım çünkü annem beni reddetmişti. Eniştem çok iyi bir insan olmasına rağmen ben çekiniyordum. İçinde olduğum durum zor bir durumdu. Çocuğum dünyaya geldikten dört gün sonra eşim yanımıza gelmişti. Eşim bizi de alıp köye götürmüştü. Çünkü ev kirası ödeyebilecek durumu yoktu. Köyde babasının evinde kalıyorduk.

Benim ailem nasıl eşimi istemiyorsa, eşimin ailesi de beni istemiyordu. Eşim bunu bilmesine rağmen beni ailesinin yanına götürmüştü. Ailesi Hollanda'dan üç aylık bir izine gelmişlerdi. Biz artık eşimin ailesiyle yaşamaya başladık. Beni her ne kadar istemeseler de çocuk olduğu için gönülsüz de olsa eve aldılar. Bunu eşim de ben de çok iyi biliyorduk. Fakat orada yaşamaya mecburdum. Aradan üç ay geçti ve eşimin ailesinin izni bitti. Hollanda'ya dönüş yaptılar. Gitmeden önce eşimle bir anlaşma yaptılar. Anlaşma şuydu; eşim babasının tarlasını ekip biçip kazancını bankaya yatıracak. Eğer eşim, köydeki işleri babasının istediği gibi yaparsa, köydeki evi tarlayı eşime vereceğinin sözünü verdi. Bu beklentiyle canımızı dışımıza takıp çocuğu da yanımızda götürerek işlere koşuyorduk. Çok geçmeden ikinci bebeğim olacağını öğrendim. İşler yoğun ve zordu. Eşim hamileliğim haberiyle soğuk davranmaya başlamış

evden uzaklaşmıştı. Sık sık akrabalarına gider evle pek ilgilenmemeye başlamıştı. Varsa yoksa akrabaları amcaoğlu ve onun evcil güvercinleri, kaz ördek hobisiyle vaktini harcardı. Amcaoğlu alkolik, eşinin yanına kızı yaşında kuma getirmiş ve pek tasvip edilmeyen bir yaşam biçimi vardı. Eşimin ona benzemesinden kaygılanıyordum. Zaman zaman eve davet eder huzursuz misafirliklerimiz olurdu. Bu durumdan rahatsızlığımı dile getirsem de beni dinlemezdi. Kayınvalidem de bu münasebete hoş bakmaz ama eşim onu da dinlemezdi. Eşimin ilk eşi dayıkızı komşumuzdu ve evde olan biten gelen gideni kayınvalideme aktarıyordu sanki. Eve kim gelip gitse hemen telefon gelir, bir durum olup olmadığını sorarlardı.

Ben küçük oğluma yedi aylık hamileyken bir gün bir telefon geldi. Telefondaki kayınvalidemdi ve eşim avluda güvercinle meşguldü. Telefonu ben açtım ve kayınvalidem sinirli bir ses tonuyla oğlunu sordu. Kendisine eşimin avluda olduğunu söyledim. Daha sonra bana oğlunu çağırمام gerektiğini söyledi. Ben de telefonu kapatmadan eşime seslendim.

Bana hiçbir şey söylememişti; ama ses tonundan çok sinirli olduğu belliydi. Eşim geldi içeri. Telefonu

aldı konuşmaya başladı, annesiyle. Ama eşimin yüzü bir an değişti çünkü kayınvalidem amcaoğullarının bize geldiğini ve eşimin de oraya gittiğini öğrenmişti. Eşim annesine yalan söylüyordu. “Kimse gelmiyor bize; ben de gitmiyorum.” dedi; ama annesi inanmadı. Kayınvalidem eşime kızıp telefonu kapattı. Eşim telefonu kapattıktan sonra bana yöneldi ve çok sinirli bir şekilde sen söyledin değil mi anneme her şeyi? Neden söyledin, diyerek bana vurmaya başladı. “Ben söylemedim!” diye ne kadar yemin etsem de “Ben inanmam!” dedi. Yedi aylık hamile olmama bile aldırış etmeden beni öldüresiye dövdü. Ben “Çocuğuma bir şey olacak. Çocuğu öldüreceksin. Vurma!” diye bağırmama rağmen beni hastanelik edene kadar dövdü. Beni görmüyor tekme ve yumrukları sallıyordu. Hıncını benden aldı. Büyük oğlum bir taraftan bağıırıyordu. Yavrum çok korkmuştu. Ben artık daha fazla dayanamayıp olduğum yere bayılmışım. Ben bayılınca korkusundan ne yapacağını şaşırmış olacak ki beni ne yapıp edip kendime getirmişti. Sanırım öldüğümü düşünüp korkmuştu. Ben kendime gelmişim ama çok kötüydüm. Yerimden kalkamıyordum. Hamileliğimin son aylarında böyle bir şey yaşamak tarifsiz bir acıydı ve eşime “Sana demiştim çocuğu öldürdün. Seni

affetmeyeceğim!” dedim. Eşim korkmuştu çocuk öldü diye. Hemen beni hazırladı kıyafetlerimi değiştirdi. Hadi hastaneye götüreceğim diyerek çıkıp arabayı getirdi ama benim adım atacak halim kalmamıştı.

Büyük oğlumun elinden tutup arabaya doğru geçtim. O sırada eşim bana yardım da etmedi. Hatta en büyük oğlum bile almayıp arabada oturmuş bizim arabaya binmemizi bekliyordu. Zor da olsa bindik. Hastanenin yolunu tuttuk. Yol 45 dakika sürdü. 45 dakika boyunca bana “Nasılsın?” demedi. Bana tek söylediği cümle şuydu: “Hastaneye varınca sakın benim dövdüğümü söyleme. Merdivenden düştüm diyeceksin tamam mı?” Bir de eğer benim dövdüğümü söylersen dönüşte öldürürüm diye korkutuyordu. Bir yaşında oğlum ve karnımda yedi aylık diğer bebeğim vardı. Doktora merdivenden düştüğümü söyledim. İnanmadı. “Sen merdivenden falan düşmemişsin. Sen çok kötü dayak yemişsin. Bak istersen şu an onu şikâyet edebilirsin. Hastane polisi var. İçeri çağırabilirim şikâyetçi olmak istersen.” Fakat ben korkudan, “Yok Doktor Hanım, merdivenden düştüm.” diye tekrarladım ve doktor bana “Tamam, bu senin kararın ama şu an yaptığın çok yanlış. Sen psikopat bir adamla evlisin, sana bunu yapan adam ilerde sana ve çocuklarına daha

kötüsünü yaşatır” deyip konuyu kapattık.

Öyle de oldu. Eve döndük akşam ve aradan iki ay geçti. İyi kötü küçük oğlum dünyaya geldi iki oğlum da sezeryanla dünyaya gelmişti. Büyük oğlum iki ay erken olmuştu ve sezeryanla alınmıştı. Küçük oğlum da mecburen sezeryanla dünyaya geldi. Küçük oğlum olduktan bir hafta sonra köyde bana bakacak kimse olmadığı için ablam bana ve oğluma baktı. Ablam anne yarısı değil, annem gibi anne şefkatiyle bana ve oğluma bir hafta baktı. Ablam iyi ki vardı. Yanımızdaydı köye gelmiştik artık iki oğlumla birlikte yaşıyorduk ama benim eşime sevgim kalmamıştı. Bana yaşattığı o şiddet olayından sonra iki çocuk vardı ve ben mecburdum onunla yaşamaya. Çünkü arkamda duracak bir ailem yoktu. Ablamdan başka ablamın da kendi evi ve üç oğlu vardı. Ne yapabilirdik ki?

Eşimin o şiddet olayından sonra hayatımız pek de normal gitmedi. Eşim hem hakaret ediyor hem de şiddete devam ediyordu ve bu benimle kalmıyordu. Büyük oğluma da bağırıp vurmaya başlamıştı. Her fırsatta şiddete başvuruyordu.

Bir gün küçüğü uyuttum büyük olanı uyutmaya çalışırken sobayı yakmasını söyledim. Beni umursamadı. Çocuk uyuduktan sonra kendim sobayı

yakmak için dışarıdan odun getirmek için kapıyı açtım. Rüzgârdan kapı gürültüyle çarptı. Eşim zaten kavga etmeye hazır bekliyordu. Kapının çarpmasıyla eşim oturduğu yerden bir hışımla kalkıp bana tekme tokat vurmaya başladı. Nasıl olduğunu anlamadım beni bir an savurdu ve pencerenin kenarındaki fayansa çarptım. Fayansın köşesi Sağ bacağımanın diz kapağı altına saplandı. Hemen çektim çıkardım. O an anlamadım acısını. Ama daha sonra çok acısını çektim. Doktora da götürmedi. İkinci defa dayak yemiş karısını götürmeye cesareti yoktu. Artık merdiven yalanı tutmazdı.

Bacağıam uzun bir süre sonra o şekilde iyileşmişti; ama soğukta kalmıştı. Çok kötü darp olduğu için tam iyileşmemişti ve şu an hala sağ bacağımda ağrı oluyor. Uzun yol yürüyemiyorum, dizimi büküp oturamıyorum. Oturduğum zaman bacağıma uzatmam gerekiyor. Doktor, müneccim gibi olacakları önceden görmüştü.

Kayınvalidemler yazın gelirler birkaç ay kalırlardı. Ve geldiklerinde kayınpederimle kaynanam arasında her gün kavga olurdu. Sakin konuşmazlar sürekli hırçın iğneleyici, memnuniyetsiz. Sanki kanun zoruyla evliliklerini sürdürüyorlar başka seçenekleri yokmuş gibiydiler. Birbirlerini bir kaşık suda boğmaları içten

bile değildi.

Nihayet kayınvalidemin izni bitmiş Hollanda'ya gitmişlerdi. Eşinden ayrılan bir kayınım vardı. O bizimle kalmıştı. Birkaç ay kalacaktı kayınım. Sakin kendi halinde biriydi. Eşime hiç benzemiyordu. Bana çocuklar konusunda yardımcı oluyordu çünkü kendi çocuklarını da kendisi yetiştirmişti. Eşimin yapması gerekeni kayınım yapıyordu. Bana ve çocuklara karşı çok iyiydi. Bir nebze de olsa içim rahatlamıştı. Eşim kayınımın yanında bize dokunamaz diyordum; çünkü bıkmıştım artık şiddetten.

Yaz günüydü bir gün çocuklar oynasın diye havuzu kurduk su doldurduk. Büyük oğlum bir taraftan suyla oynuyor bir taraftan gülüyor; bağırıp oyun oynuyordu. Havuz evin duvarına çok yakındı. Eşim büyük oğluma ne bağırıp gülüyorsun, düzgün oynasana dedi ve kalktı oğluma vurdu. Onun vurmasıyla çocuk duvara çarptı ve yere düştü. O an çok kötü olmuştum. “Sen nasıl insansın, bana yaptığın yetmedi şimdi de çocuklarıma da mı başladın?” dedim. Hemen oğlumu aldım içeriye geçtim. “Yeter artık ayrılacağım. Senden bıktım!” dedim. Ben oğlumla geçip bavulumu hazırlamaya başladım. Kıyafetleri dolduruyordum eşim içeri geldi. Bir anlık sinirle olduğunu söyledi ama ben o

an gitmeye çok kararlıyım. “Ben gideceğim!” dedim. Böyle dememle birlikte bana öyle sert bir tokat attı ki beni yere yapıştırdı ve boğazıma sarıldı. Boğazımı sıkıyordu bizim bağışmamıza kayınım geldi; ama kayınım korkmuştu. Eşim beni öldürmek üzereydi. Benim nefesim tükeniyordu. Kayınım eşime: “Sen ne yapıyorsun? Delirdin mi? Kadın ölüyor.” gibi şeyler söylüyor diğer taraftan eşimi benim üzerimden çekip beni kurtarmaya çalışıyordu. Kayınım var gücüyle eşimi çekmeye çalışıyordu; eşim kilolu, kayınım çok zayıftı. Yine de kayınım son bir hamle yapıp beni kurtardı. Çocuklar korkmuştu, ağlıyorlardı. Kayınım bizi ayırmıştı; ama eşimin siniri hala geçmemişti. Yatak odasından fırlayıp çıkmış, duvarda asılı tüfeği bana ve çocuklara doğrultmuştu. Eğer ki ben de ayrılırsam hem seni hem çocukları öldürürüm diye tehdit etmişti. Ben daha çok korkmuştum. Ben de kayınım da donup kalmıştık. Karşımda bir psikopat bir adam vardı. Canımız tetikle parmağının arasına sıkışmıştı. Kayınım; “Abi bak tüfeği bırak bir zarar olacak. Çocuklar korktu.” dedi. Eşim: “Benden ayrılmayacağına söz verirse bırakayım.” Ben tamam demiştim çocuklara bir zarar olacak korkusuyla; çünkü çocuklar çok korkmuştu

kavgamızdan. Tamam dedim ama içimde bir korku vardı ya tekrarı olursa ya bizi öldürürse diye kafam allak bullak olmuştu. Neyse avluya çıktık eşim tüfeği bıraktı. Kayınım tüfeği dolaba kilitlemiş anahtarı da saklamıştı. Ben avluda etrafı topladım. Havuzu falan boşalttım. Bahçeden yeşillik toplamaya gittim. Bahçede yılan gördüm. O anda korkuyla bağırarak koştum. Eşim: “Ne bağırıyorsun?” diye bana bir tokat attı. Bu defa da dövmeye başladı. “Yılan gördüm, orada yılan var.” dedim; ama hala vurup duruyordu. Tekme atıyordu. Delirmiş gibiydi bu defa kayınım da ayıramamıştı. Zaten sinirliydi hıncını alana kadar dövdü beni.

Hıncını alınca beni bırakmıştı; ama ben artık dayanamıyordum. Hem şiddetine hem hakaretine o anki psikolojisiyle “Yeter artık ben gidiyorum.” dedim. Oradan çıktım. Hiçbir şey umurumda değildi; delirmiş gibiydim. Tek düşündüğüm oradan uzaklaşmak ve yolda bir araba denk gelirse annelere gitmekti. Annem her ne kadar beni reddetse de annemdi sonuçta. Ben koşar adımlarla giderken bir ses geldi “anne” diye. Dönüp baktığımda gördüm ki büyük oğlum peşimden koşarak geliyor. O an içime bir ateş düştü. Sanki içim yanmıştı. Oğlumu görünce hemen döndüm ve oğluma sarıldım.

Gidemedim. Çünkü oğlum çıkmış bizi arıyordu. Bizi görünce o da bize doğru koşarak geldi. O yolun ortasında iki oğluma sarılıp oturdum ve içim boşalana kadar ağladım. Dayanamadım çocuklarıma. Ben gideceğim diye peşimden “anne” diyerek koşarak geldiler. Ben çıkınca eşim erkek kardeşimi aramış. “Ablan benden ayrılacakmış çıkıp gitti durduramadım engel olamadım.” demiş. Kardeşim ablamı bul telefonu ona ver. Boş yere evlatlarını bırakıp çıkmaz vardır bir sebebi demiş. Çocuklarla ben eve doğru gelirken eşim de bizi karşıladı. Telefonu bana uzattı. Arayan kardeşin dedi. Aldım telefonu. Kardeşim: “Abla ne oldu? Enişte bir şeyler dedi ama ben tam anlayamadım.” dedi. O an hiç düşünmüyordum. Korkmadım. Kardeşime “Bu adam bizi öldürecek. Gel bizi götür ablam ne olur!” dedim ama “Abla az işim var onu halledip gelirim.” dedi. O güne kadar da hiç fırsatım olmamıştı aileme söylemeye çünkü eşimle aynı hatlı telefonu kullanıyorduk. Eşim yalnız konuşmama izin vermiyordu “Ailesine söyleyecek de benden ayrılacak.” korkusuyla.

Eşim kendi eliyle kendini ele vermişti. Kendisi kardeşimi aramıştı; ama bize nasıl davrandığını anlatmamıştı. Akşam oldu annemle kardeşim geldi. “Hayırdır, ne oldu neden tartıştınız?” dedi. Ben

eşimin dört yıldır bize ne yaptığını nasıl davrandığını tek tek anlattım; ama o da sanki normal bir şeymiş gibi tepki vermedi. Annemle kardeşim de dinliyordu. Benim konuşmam bitince erkek kardeşimin bana “Abla böyle şeyler her ailede olur. Ne var eniştemde adam size bakıyor çalışıyor sizi aç ve açıkta bırakmıyor.” dedi. Annem hiçbir şey söylemedi sadece: “Kızım geçinmeye bakın.” dedi. Erkek kardeşim öyle konuşunca annem bir şey diyemezdi. Annem kardeşim ve gelinimizle yaşıyordu. Ben çok dolmuştum hiçbir şey demedim zaten o sözün üstüne. “Tamam ablam çok sağ ol.” dedim. Eşim o an benimle alay edercesine gülüyordu. Çocuklarımla yapayalnız, bir başımıza olduğumu anladım. Rabbimden başka bizi koruyacak kimse yok. Annemler gitti. Ben çocuklarımı alıp yatak odasına geçtim. O üzüntüyle çocuklarıma sarılıp yattım. Eşim yanımıza gelmedi. Sonunda yattılar kayınlarla. Ama ben sabaha kadar uyumamış dua etmişim. Rabbim sen bizi koru bu adamın şerrinden diye.

Günler geçiyordu o evde bir şekilde. Artık o evde yaşamaya mecburduk. Aradan birkaç ay geçti annesi izne geldi. Yine birlikte yaşamaya başladık. Fakat bu defa nedenini hâlâ anlayamadım, bana kafayı takmışlardı. Özellikle kayınbabam.

Ölesiye hizmet etmeme rağmen hiçbir şeyi beğenmiyorlardı. Bir gün evin pencerelerini değiştirmek için ustalar geldi. Tahta olan pencereler pvc'ye dönecekti. Kasım ayıydı ve hava çok soğuktu. Ustalar çalışmaya başladı. Ben yemek hazırladım, çay verdim bir taraftan da çocuklarla ilgileniyordum. Ustalar işini bitirip gidince ben de evi temizlemeye başladım. Her yer dağılmıştı. Bir taraftan temizlik yapıyordum bir taraftan da çocuklar peşimde. Hava da buz gibi soğuk. Benim çabam bir an önce temizliği yapıp sobayı takıp yakmaktı. Çocuklar üşümüştü. Temizliği bitirdim. Sobayı yaktım ama çok yorulmuştum. Bir taraftan da oradan kayınbabam içeri geldi. “Kol saatim yok ustalar çalmış.” dedi. Şaşırdık. Yani olacak bir şey değildi. Ustaları tanıyordu. Eşim babasına “Evi arayalım iyice hani ustaları suçlamadan.” dedi. “Evi aramaya gerek yok; çalmışlar.” dedi kayınbabam. Eşim de ustayı aradı ve durumu anlattı. Usta “Biz saati görmedik.” dedi. Eşim telefonu kapattı ve evin içini aradık saati bulduk. Ev telefonunun yanına koymuş meğer. Saat bulununca kayınbabamın hoşuna gitmedi bu defa bana kızmaya başladı. "Ne olacak! İki çocuk hiç durmadı akşama kadar. Kafa bırakmadılar bizde!" dedi. Bu sefer benim moralim bozuldu. “Baba ne yapalım? Ben çocuklara

baksam temizliği kim yapacaktı?” dedim. Bu defa eşime yöneldi karının çenesini tutamıyorsun. Ağzına iki vurayım demiyorsun dedi. Ortada benlik bir durum yokken çok sinir olmuştu. “Sen ne demek istiyorsun?” dedim. Ben öyle deyince bana kızdığından yine eşime döndü “Şu karımı boşa ben sana bekar kız alırım. Kolunu da altın bilezikle doldururum.” dedi. Eşim babasına dönerek: “Baba sen ne diyorsun? Ben eşimden memnunum. Ben ayrılmam çocuklarımı da bırakmam.” dedi. Ben de kayınbabam da şaşırılmıştık. Eşimden beklemezdik böyle bir hareketi. Babası eşime: “Sen kılıbık olmuşsun iyice.” dedi. Eşim de hiç seslenmedi. Sonra herkes kendi odasına çekildi. Yaşadıklarına bir anlam veremiyordum. Eşim babasının aklına uyup benden ayrılırsa, benim gibi bir eş bulamazdı. Temiz titiz biriydim. Eşime de çocuklarıma da dört dörtlük bir eş ve anneydim. Ben böyle biriyken neden haksızlığa uğruyordum? Eşimle birlikte çocukları alıp odamıza geçtik. Çok yorulmuştuk yatıp uyumuştuk. Bir saat sonra falan küçük oğlum uyandı. Onu uyutmaya çalışırken büyük oğlum uyanmıştı. Eşime seslendim: “Kalk yardım et çocukları uyutalım.” dedim. İkisi de ağlıyordu. “Ben kalkmam yorgunum. Sen anne, kadın değil misin? Sen uyut.” dedi. Çaresizce ikisini birden uyutmaya

çalışıyordum. Küçük oğlumu ayağımda sallıyordum büyük oğlumu da kucağıma aldım; ama susmuyorlardı. Eşim bana dönüp: “Uyutsana şu çocukları.” dedi. Ben: “Uyumuyorlar ne yapabilirim?” dedim. “Babamlar uyanacak şimdi. Bir an önce uyut.” dedi. “Annemler uyanırsa ne yapayım çocukları uyutamıyorum. Hadi kalk birlikte uyutalım, yardım et.” dememle yataktan kalkıp bana tok vurması aynı anda oldu. Çocuklara da vurdu tartışmaya başladık. Boğazıma da sarıldı. Ben: “İmdat!” diye bağıryordum. Korkmuştum. Çocuklara, bana zarar verecek diye. Çünkü çok sinirliydi. Benim o kadar korkup bağırmana rağmen ne kayınvalidem ne kayınbabam ne de kaynım hiçbiri gelmedi. “Sen ne yapıyorsun? Kız neden bağıryor?” dememişlerdi. Halbuki kayınvalidemin odası karşı odadaydı. Kaynım da salondaydı. Rahatlıkla duyabilirlerdi. Bilerek odalardan çıkmadılar. Eşim hıncını sinirini aldıktan sonra bize vurmaya bıraktı. Çocuklar da ben de korkmuştuk.

Artık kendim zorla çocukları uyuttum. Sabah oldu kahvaltı hazırlayınca kalktım eşime seslendim çocuklara bak biraz da ben kahvaltıyı hazırlayayım dedim.

Eşim “Ben çocuğa falan bakamam. Uyuyacağım.” dedi.

“Tamam!” demek zorunda kaldım; çünkü karşımda ne yapacağı belli olmayan psikopat bir adam vardı. Odadan çıkarken telefonu gözüme takıldı. Ailemi arayıp gitmemem ve ayrılmamam için eşim telefonu benden saklıyordu. Odadan çıkarken haberi olmadan telefonu aldım. Çocukları da yanıma aldım. Artık canıma tak etmişti, dayanacak gücüm kalmamıştı. Benden çok çocuklara yazık oluyordu. İlk aklıma gelen ablamdı; çünkü annemden de erkek kardeşimden de fayda yoktu. Eşimin duymasından korkarak acele bir şekilde ablamı aradım. Çok erken bir saatti. Çocuklara bir şey oldu hastalandı mı diye düşünüp, çok korkmuş ablam. Çünkü ablama anlatma fırsatım olmamıştı. Ablam telefonu açtı; “Hayırdır ablam sabah sabah, kötü bir şey mi var? Çocuklar mı hastalandı?” dedi. “Yok abla ben kötüyüm.” dedim ağlayarak. Ablam korkulu bir şekilde, ‘Ne oldu? Neden ağlıyorsun?’ dedi. “Eşim, beni de çocukları da dövüyor, eziyet ediyor bize. Bu adam bizi öldürecek, gece boğazıma sarıldı çocukları da beni de dövdü.” dedim. Eşim sesimi duymuş, uyanmış. Telefonu bulamayınca mutfağa gelmiş. Benim birini aramamdan korkmuş. Öyle de oldu, ablamı çoktan aramıştım. Geldi yanıma ve telefonu benden aldı. Ablam da “Eşini uyandır. Telefonu ona ver sen.” diyordu. Eşim

telefonu almış ablamın söylediğini duymuştu. Gözlerinde bir korku belirlemişti. Çünkü ablamın beni çok sevdiğini ve benim için her şeyi yapabileceğini biliyordu. Eşim “Abla benim, telefon bende.” dedi. Ablam eşime “Sana ilk ve son defa söylüyorum. Eğer kardeşime ve çocuklara bir daha dokunursan karşında beni bulursun.” dedi. Eşim “Yok abla, ufak bir konuydu. Kardeşin büyüttü.” dedi. Ablam eşime inanmadı. “Benim kardeşim yalan söylemez. Ben kardeşimi tanırım.” dedi. Beni gerçekten çok iyi tanıyordu ablam. Ablam eşime şunu söyledi, “Bak enişte, kardeşim ve çocukları hemen Karaman’a getiriyorsun. Aksi takdirde; polisle, jandarma ile gelir kardeşimi de çocukları da alırım oradan.”

Eşim öyle korkmuştu ki gözlerindeki korkuyu görebiliyordum. “Tamam abla hemen eşyalarını hazırlayıp getiriyorum.” dedi. Ben o an öyle bir şaşkınlık yaşıyordum ki 4 yıl boyunca boşuna şiddet görmüş, hakaret duymuştum. Annemin ve erkek kardeşimin yapamadığını ablam yapmış. Bana ve evlatlarıma sahip çıkmış bir erkek kardeş ya da baba gibi arkamızda durmuştu. Eşim o an elini yani şiddeti üstümüzden çekmişti artık. Biz hazırlandık. Eşim bizi Karaman'a götürmek için babasından arabayı istedi.

Babası “Bir de karına özel araba vereceğiz.”. Madem gidecekmiş kendi bulsun arabayı!”.

Babası arabayı vermeyince eşim kız kardeşimi aradı. “Bize araba lazım! Bize gelip çocuklarla hanımı Karaman'a götürsek!” dedi. Kardeşim de tamam dedi. Artık biz hazırlandık kardeşimi bekliyoruz. Kayınvalidem: “Sen oğlumu bırakıp gidiyorsun, gidersen biz de oğlumu bir daha evlendiririz.”

Eşimi evlendirmek ile ilgili bir dertleri vardı. Kayınvalideme cevap vermedim anında hemen. “Ben ayrılmak için gitmiyorum, annemin evine gitmiyorum, Karaman'daki sizin evinize yani bizim eve gidiyorum.” dedim. Bunu söyleme sebepimse eşimin babası bizim evi satmış parasını da harcamıştı biz nişanlıyken ve Karaman'daki kendi evlerini eşime verme sözü vermişlerdi. Ben bu şekilde konuşunca kayınvalidem sustu başka hiçbir şey söylemedi. Sonra kardeşim geldi. Bizi Karaman'a getirdiler hava da kış olduğu için fena ayazdı. Eve girdik soba yok, doğalgaz yok, evde hiçbir eşya yok, ev bomboş oturacak halı kilim dahi yok. Çocuklar buz gibi tahtanın üzerine oturdular. Eşim bizi bırakıp tekrar köye dönmüştü bize para da bırakmamıştı. Evde ne ısınacak bir şey ne de yiyecek içecek vardı. Kız kardeşim sobayı alıp geldiler ve sobayı kurduk. Ufak

tefek yiyecekler aldılar. Kız kardeşim, ben ve çocuklar yalnız kaldık. Eşim bizi öylece bırakıp gitti. “İki çocukla kış vaktinde ne yapacak karım?” demedi. Bizden daha çok babasına annesine değer veriyordu; çünkü annesi ile babasından korkuyordu.

Biz artık Karaman'daki evde yaşamaya başladık; ama ev boş olduğu için soba yansa da fazla ısınmıyordu. Halı kilim olmadığı için tahtanın üzerine basıyorduk ve soğuk oluyordu. Çocukların üzerinde hala doğru düzgün kıyafetler yoktu. Çorap bile yoktu. Birkaç gün böyle idare ettik. Biz ikinci katta oturuyorduk aşağı katta kayınvalidemin kiracısı vardı. O teyze bizim zor durumda olduğumuzu gördüğü için bize acıyordu. Teyze kızlarını aramış. Torunlarına küçülen kıyafet ve ayakkabıları bize getirmişlerdi. Allah razı olsun; ama bu benim için çok zordu, çok utanıyordum.

Bir ailenin tek kızıydım. Hiç yokluk görmemiştim. Annem her ne kadar zor kadın olsa da maddi açıdan çok rahat yaşamışım. Kayınbabamın köyün en zenginiydi ama bize faydaları yoktu. Bizi iki çocukla öylece yokluk içinde yaşamaya bırakmışlardı. Eşim bizi bırakıp gitmişti ve 2 ay hiç yanımıza gelmemişti. Babasını tercih etmişti. Bize yardımcı olan ablam kaynanamın kiracısıydı. Etraftan bizim zor durumda olduğumuzu

duyan komşular yardımcı oluyordu. Önümüzde hiç yiyecek olmamasına rağmen utancımın kiracıdan hiçbir şey istemiyordum. Kiracı da benim çekingen bir insan olduğumu anladığı için bize ekmeğe getirip, kapıyı çalıp gidiyordu. Ben dışarı çıktığı zaman ekmeğin asılı olduğunu görüyordum. Bu durum 2 ay sürdü. Ta ki eşimin babası Hollanda'ya dönene kadar. Eşimin babası Hollanda'ya gitti; eşim Karaman'a, bizim yanımıza geldi. O geldikten sonra büyük oğlum, babasının yanına hiç yaklaşmadı, korkuyordu babasından. Maalesef büyük oğlumun bilinçaltısına babasının bize uyguladığı şiddet yerleşmişti.

Bir gün evde temizlik yapıyordum. Büyük oğlum salonda ben mutfaktaydım. Oğluma birkaç defa seslendim; ama bana tepki vermedi. Merak ettim neden sesi çıkmıyor diye. Salona geçtim, elinde bir oyuncak araba var, ona dalmış. Yanına gittim seslendim, yine duymadı. Bana hiç tepki vermiyordu. Korkmuştum, kulağı mı duymuyor diye düşündüm. Elimle başını kaldırıp, “Annem neden cevap vermiyorsun?” dedim. Yine konuşmadı. Aslında anne, baba, dede vs. gibi kelimeleri söylerdi. Eşime söyledim. Ertesi gün doktora götürdük. Çocuk doktoru, çocuk psikiyatri doktoruna yönlendirdi.

Muayene sonucu iki çocuğumun da otizmlili olduğunu öğrendik. Biz otizmin ne olduğunu hiç bilmiyorduk. Ailemizde hiç bu durumla karşılaşan yoktu. Araştırdım, rehabilitasyon merkezinde otizm eğitiminin olduğunu öğrendim. Bunu eşime söyledim. Eşim “O eğitimi aldırana kadar gidelim İstanbul'daki Bakırköy Hastanesi'ne yatıralım.” Dedi. Sanki dünya yıkılmış altında kalmış gibiydim. O an hiç sesimi çıkarmadım; çünkü tartışmaya başlarsak büyüyecekti ve çocuklar korkacaktı. Evlatlarımların hatırına o an susmayı tercih ettim. Eşim Hollanda'ya gitmeye karar vermişti. Benim yanımda ablamın olduğunu biliyordu. Eşim gitmeden bir gün önce kiracılar bizi akşam yemeğine davet etti. Kiracının kızları da vardı yemekte. Yemeği yedikten sonra kiracının kızı eşime “Abi çocuklar otizmmiş sizin otizmin eğitimi yapıyor kurumlarda.”

Eşim: “Çocuklarda bir şey yok, iyileşirler.”

Eşim çocuklar iyileşir dese de ben planlar yapmaya başlamıştım bile. İçimden “Sen Hollanda'ya bir git bak ben nasıl çocuklara eğitim aldırıyorum. Önemli olan senin bizden uzak olman. Bir git başımızdan!” diyordum. Tabi bu iç sesimin konuşmasıydı öyle bir konuşmayı eşimin yüzüne söyleyemezdim. Ertesi gün oldu eşimin Hollanda'ya gitme saati geldi. Nihayet bize

eziyet eden adam başımızdan gidiyordu. “Kurtulduk” diyordum. Gittiğine gerçekten seviniyordum. Eşim gittikten bir gün sonra hemen kurumları araştırdım ve eğitim veren bir kurum ilgimi çekti. Bu kurum hem ismi hem de çok eski bir kurum olmasından dolayı daha deneyimli olur diye düşündüm. Ardından hemen kurumla görüşmeye gittim. Kuruma çocuklarla birlikte gittim. Çünkü kaydolmadan önce çocukların gitmesi gerekiyordu. Bunu daha önce gittiğimiz çocuk psikiyatristi söylemişti. “Eğitime başlamadan önce inceleme yapılması gerekiyor. Eğitim kurumuna girdik sahibi ile ve müdürüyle tanıştık. İlk başta çocukları incelemek için psikolojik danışman ve diğer öğretmenler çocukları aldı. Ben de o sırada müdür ve kurumun sahibine çocukların otistik olma sebebini anlatmaya başladım. Çocuklarla ve eşimle aynı evin içinde nasıl bir hayatımız olduğunu, yaşadıklarımızı anlatıyordum; çünkü bunu bilmeleri gerekiyordu. Çocuklara hangi açıdan yaklaşmaları gerektiğine de öyle karar veriliyordu. İlgisizlikten mi yoksa hiçbir şey yokken mi olmuştu bunun araştırılması gerekiyordu. Bunun tıpta bile neden kaynaklandığının bir açıklaması yoktu. Bunun nedenini doktorlar da bilmiyordu Ben nasıl bir hayat yaşadığımızı anlatınca zaten bizim

otizmin sebebi belli oldu. Şiddetten olmuştur. Ben konuşmaya devam ederken öğretmenler çocukları getirdi. İki çocuğuma da otistik olduğu tanısı konulmuş. İki çocuğum ve ben sizinle tanıştığımızda otizm hakkında hiçbir bilgimiz yoktu. Ben otizmi bir haftalık bir hastalık diye düşünüyordum. Otizmi fark edersen eğitime de o kadar erken başlama şansı oluyordu. Onu anlamak gerekiyordu. Eğitim kurumumuzda görüşmemiz bitmişti. Eğitim kurumumuz bizi o kadar iyi karşılamıştı ve o kadar iyi davranmışlardı ki aile sıcaklığı olan bir kurum olduğu belliydi. İsmi gibi bizi kurumun sevgisiyle evimize bıraktılar. Ertesi gün için hastanede randevu aldılar. Ertesi gün oldu ve çocukların otistik olduğunun raporunun çıkarılması için hastaneye gittik. Hastane çok kalabalıktı ve çocuklar kalabalıktan korktu. Çünkü köyden gelmiştik. Köyde sadece beni ve babasını görüyorlardı. Hiçbir sosyal çevremiz olmamıştı. Hastanede oradan oraya koşuyorlar ve çıkmak istiyorlardı. Her ne kadar zor da olsa bir şekilde raporlar için 6 tane doktorun muayenehanesine tek tek girdik ve muayenelerden sonra evrakları heyet odasına verdik. Sonucun 20 gün sonra çıkacağını söyledi memur. Hastaneden çıktık. Servis bizi eve bıraktı. 20 gün sonra raporumuz çıktı. Kurum raporunun haber verdiği ertesi

gün eğitim için bize sonucu elden alacaklarını söylediler. Ertesi gün bizi evden aldılar ve kuruma götürdüler. Çocukları eğitim için öğretmenleri ayrı odalara aldılar. Bireysel ders almaları gerekiyordu. Bu arada bende ayrı bir heyecan vardı.

Çocuklarımın hayatını eğitimle kurtarabileceğimi düşünüyordum. Eğitimlerimiz kurumumuzda devam ederken ben de boş durmuyordum. Kitap okumayı sevdiğim için değil aklıma gelen isimle ilgili kitaplar hakkında daha çok bilgi öğrenmek istiyordum. Evimizde bilgisayar ve akıllı telefon olmadığı için bunu evden araştırıyordum. Telefonlardan da araştırma şansım yoktu. Bir kırtasiyeye gidip konuyla ilgili kitapları alıp okuyabileceğimi öğrendim ve iki kitap aldım. Kitapların ismi A'dan Z'ye o ismi anlamamanın yolları diğeri ise yabancı bir yazarın kitabı olan ama Türkçeye çevrilmiş; “Otizmi Anlamanın Bambaşka Yolu” diye bir kitaptı. Tabii bu kitapları alırken çocuklar da eğitim kurumunda ders alıyordu. Çocukları evde yalnız bırakamazdım hiç kimseye güvenmiyordum. Çocukları hiç kimseye bırakmıyordum. Emanet gibi zor olsa da çocukların ders saatlerinde aceleyle gidip işlerimi halledip geliyordum tekrar kuruma. Çünkü çocuklar çok hareketli olduğu için

serviste ya da okulda ani bir hareketten dolayı bir zarar gelir diye korkuyordum. Eğitimlerimiz çok güzel gidiyordu. Kurumumuzun müdürü, öğretmenler, hostesler ve şoförler hepsi çok iyi davranıyordu çocuklara. Çocukların ailelerine nasıl yaklaşacaklarını çok iyi biliyorlardı. Sanki eğitim merkezi değil de sıcak bir ailede olduğumuzu hissediyordum. Hayatım boyunca hiç kimse ne bana ne de çocuklarıma öyle davranmamıştır. Vallahi Allah hepsinden razı olsun bin kere. Bize insan olduğumuzu hatırlatıp bizim diğer insanların yanında bir değerimiz olduğunu hissettirdikleri için.

Biz eğitim alırken bir taraftan da yoksullukla yani parasızlıkla boğuşuyorduk. Eşim yeni gitmişti. Çalışmıyordu orada. Eşim Türkiye'de dört yıl kaldığı için oturumun bitmesine 5 gün kala gitti. Hollanda'dan Türkiye'ye geldiği zaman Hollanda devletine Türkiye'de bir aydan fazla kalacağını söylemiş. Döndüğünde binlerce Euro sigorta borcunu verecekti. Hollanda'daki evi oturumunun bitmesine birkaç gün kala Hollanda devleti tarafından elinden alınmıştı. Eşimin artık bir evi olmadığı için orada annesiyle yaşamaya başlamıştı. Sigorta borcundan dolayı Hollanda devleti eşime sigortalı iş vermiyordu. Eşim nerede nasıl iş

bulursa o işte çalışıyordu; ama o işleri de öyle her gün bulamıyordu. Bize para gönderemiyordu. Biz Karaman'a geldiğimizde ev bomboş ve hiç eşya yoktu. Ayrıca kış günüydü ve çok soğuktu. Çocuklar soğuk tahtaya bastığı için ayakları hasta olacaklar diye korkmuştum. Evde yemek yapacak ocağım bile yoktu. Aşağıdaki kiracı halimize acımış olacak ki küçük tüp getirdi idare etmemiz için. Yemekleri bununla pişirmeye başlamıştım ama benim bir an önce çare bulmam gerekiyordu. Ailemin bir aile dostu vardı, beyaz eşya ve halı dükkânı olan. Ben de durumumuzu anlattım, eşyamızın olmadığını ve verirse taksitle alacağımı söyledim. “Ailemizi tanıyorsun. Bizde paran kalmaz! Çocuklar soğuk tahtanın üzerinde hasta olacaklar.” dedim. “Hemen istediğin eşyayı al! İstersen mağazayı hep götür. Biz seni de aileni de tanıyoruz.” dedi. Şimdi içim öyle rahat etmişti ki çocuklar için iyi olacaktı. Acil lazım olan eşyalardan aldım. En acil olanları halıydı. Halıyı da aldım ve kuruma çocukların yanına döndüm. “Eline ne zaman para geçerse o zaman ödersin. Gününü hesap etme.” Benim aileme öyle güveni vardı. Ben çocuklarla kurumdan eve geçtim. Eşyalar da yarım saat sonra geldi. Eşyaları bıraktılar ve gittiler. Kendim yerleştirdim. Sonunda içim rahat etmişti. Nihayet

ayaklarımız üşümeyecek sıcak halıya basacaktık. İçim her ne kadar da rahat etse de bir taraftan nasıl ödenecek diye düşünüyordum.

Bir zaman sonra eşim yurt dışından geldi; ama tekrar gitti. Biz hayatımıza kaldığımız yerden devam ettik. Büyük oğlum 2.sınıfa geçti. Akademik olarak çalışmaları çok güzel gidiyor hem yazabiliyor hem okuyabiliyor, sosyalleşme olarak ilerleme kaydetti. Göz teması kurmaya başladı, birebir öğretmenleriyle iletişimi güzel gidiyordu. Eğitimi de güzel ilerliyordu. Küçük oğlum daha çok ilerleme kaydetti. Anaokulu bitirdi 1. Sınıfa özel eğitim sınıfına başladı. Aslında gayet de normal sınıfa geçebilecek bir çocuk olmasına rağmen her zamanki gibi toplumumuzda engelli bireylere bakış açısının farklı olmasından ötürü normal sınıfa alınmadı. Ben özel eğitim sınıfına değil normal eğitim sınıfına gitmesini istiyordum. İlkokula götürdüğümde oğlum ağlayarak “hadi buradan çıkalım, çıkmak istiyorum burası benim sınıfım değil ben çok arkadaş olan bir sınıf istiyorum.” Demişti. Akademik ve sosyalleşme de başarılıydı; özellikle küçük oğlum ve kendisi de bunun farkındaydı.

Hastaneden çocuklarımın her ikisine de %80 oranında engelli raporu çıkmıştı ve eğitim almaya

başlamıştık. Maaş alma hakkımız olduğunu henüz bilmiyordum. Bir arkadaşım bizi ziyarete geldi. O arkadaşım da başka bir kurumda hostes olarak çalışıyordu. Engelli bireylerin maaş aldığını o arkadaşımdan öğrendim. Bu konuyu ilgili kurumla görüştüm ve öğrendim ki rapora itiraz etmemiz gerekiyormuş. Sağlık İl Müdürlüğüne itiraz dilekçemizi sunduk. Bizi Konya'da çocuk psikiyatri hastanesine sevk ettiler. Konya'ya gitmem gerekiyordu; ama orada yanımızda gidecek yardımcı olacak kimseyi bulamamıştım. Ablam çalışıyordu bizimle gidemezdi. Kayın babamın kiracısı “Ben gelirim; size yardımcı olurum.” dedi. Teyze yaşlıydı; ama bize her an yardımcı olmaya hazırdı sağ olsun. Konya'ya gittik psikiyatri doktoru çocukları inceledi. Çocuklar çok hareketliydi. Konya'daki doktor da %80 oranında Sağlık Kurulu Raporu verdi. Bunun yanında engelli maaşı alabilir diye diğer raporu verdi. Bu sırada doktor bey, “Asmin Hanım siz psikolojik destek alıyor musunuz?” diye sordu. Ben “Hayır doktor bey!” dedim. Doktor bey “Sizin de psikolojik destek almanız gerekiyor. Yoksa iki otistik çocukla baş etmeniz çok zor olur.” dedi. Ben kendimi ve sabrımı bildiğim için “Teşekkür ederim doktor bey!” dedim. “Ben baş ederim siz merak etmeyin!” diyerek

doktorun odasından çıktım. Raporun onaylanması için Konya’da heyet odasına geçtik. Heyet odasındaki memurlar soru soruyordu. Ben de cevaplıyordum. Özellikle neden engelli maaşı için başvurduğumuzu anlatıyordum.

Bu öyle zor bir durumdu ki o an kendimi bir dilenci gibi hissetmişim; ama hayatta başımıza her şey gelebiliyordu. Konya'daki heyet inceledi ve bize raporu göndereceklerini söylediler. İki hafta sonra İl Sağlık Müdürlüğüne raporumuz geldi. İtirazımız kabul edilmişti, engelli maaşımız onaylanmıştı. Aile sosyal il müdürlüğünden üç memur geldi ve çocukları inceledi. Çocuklarımın üzerinde başkalarının kıyafetleri vardı. Evimizde çok eşya yoktu. Sadece acil ihtiyacımız olan eşyalar vardı ve ev resmen dökülüyordu. Ev 35 yıllıktı ve o kadar yıl hiç tadilat görmemişti. Sobalı bir evde oturuyorduk. Memurlar soru sorarken beni bir ağlama tuttu. Gerçekten bu durum çok zoruma gidiyordu. Ben ağlayınca çocuklar korkup yanıma geldi. Büyük oğlum da ağlamaya başladı. Benim ağlamamla da çok huzursuz olmuştu. Zaten memurlar da bizim durumumuzu görünce cidden zor durumda olduğumuzu anlamışlardı. Onlar da çok duygulanmıştı ağlamamak için kendilerini zor tutuyorlardı. Memur beyin birisi “Merak etmeyin

size maaş bağlayacağız. Eksik belgeleri tamamlayın ayın 15'inde maaşınız yatar.” dedi. Ertesi gün eksik belgeleri tamamladım.

Ayın 15'inde maaşımız yatmıştı ve çok sevinmiştim. O parayı kendim için harcamayı hiç düşünmüyordum. Aklımdaki tek şey çocuklar ve çocukların eğitimiydi. Eşyanın taksitini hiç yatırmamıştık henüz. Bana engelli maaşı hakkında bilgi veren arkadaşımın ailesi varlıklıydı. Amcaları ve dayıları Avrupa'daydı. Ramazan ayında oruç tutuyorduk. Bir gün arkadaşım aradı. “Abla yanlış anlamazsan sana bir konuda yardımcı olacağım.” dedi. Benim ne kadar gururlu biri olduğumu bildiği için beni kırmamaya çaba gösteriyordu söyleyeceği şey konusunda. “Abla ben Avrupa'daki akrabalarımın fitre ve zekât parasını senin için istedim.” dedi. “Sana sormadım senin kabul etmeyeceğini bildiğim için.” dedi. O an bir irkildim çok farklı bir duyguydu yani. Fitre ve zekât parasına kadar muhtaç olmuşum ve bana bunu çok sevdiğim arkadaşım söylüyordu. Kötü bir duyguydu çünkü benim de Avrupa'da çok akrabam vardı; ama ben kimseden para istemiyordum. Bunu benim için arkadaşım yapmıştı. Demek ki ben o kadar düşmüştüm. Tabi ben bunu kabul edemeyeceğimi söyledim. Ertesi gün arkadaşım çıkıp

geldi. İçeri buyur ederek odaya geçtik ve bana “Abla sen bir çay koy da içelim.” dedi. İftardan sonra çay iyi gider dedi. Çayı koydum içeri geçtim ve konuşmaya başladık. “Abla sen beni yanlış anladın. Beni hiç yanlış anlama. Seni çok iyi tanıyorum. Ben aynı durumda olsaydım sen bana bile söylemeden gidip o borcu kapatırdın. Beni hiç yanlış anlama bırak sana yardımcı olayım.” Çayımızı içtik ve o gece arkadaşım bende kaldı. Sahuru birlikte yaptık. Sabah giderken zarfın içindeki parayı elime uzatmak yerine camın kenarına bıraktı. Ona da bana da zor bir durumdu. Parayı bırakınca ses etmedim.

Kurumda çocukların dersi vardı oraya gittik. Parayı da yanıma aldım. Çocuklar derse girince eşya aldığımız mağazaya gittim ve taksitin bir kısmını ödedim. Sonra tekrar okula döndüm ders henüz bitmişti. Sonra eve geldik. Eve geldiğimizde çocuklar dinlensin diye birkaç saat serbest bırakıyordum. Ben de o saatlerde ev temizliği, çamaşır, bulaşık ve yemek yapıyordum. Çocuklara yemek yediriyordum. Çocuklar dinlendikten sonra hocalarımızdan aldığım bilgilerle sabırla eğitime evde devam ediyordum. Onlar da çaba gösteriyordu. Bu çabamın karşılığını çocuklarım boş çıkarmıyordu. Evdeki eğitime biraz da oyun katıyorduk. Bu şekilde

çocukların sıkılmaya da zamanı olmuyordu. Bu arada ben eşime eğitimden hiç bahsetmemiştim çünkü eşim karşıydı. Eşimden habersiz eğitim aldırıyordum. Engelli maaşımı da söylememiştim çünkü eşim maaşı duyarsa çocukların eğitimini yarıda bıraktırır ve çocukların maaşını boş şeylere harcar diye korkuyordum. Ben kendim için çocukların maaşından bir kuruş dahi harcamıyordum. 5-6 yıllık kıyafetlerimi, ayakkabılarımı giyiyordum. Ne modası geçmiş kıyafetlere ne de üzerimdeki kıyafetlere kimin ne dediği umurunda değildi. Benim için en başta çocuklarım önemliydi. Tek hayalim onların eğitim alması ve ilerde toplumda kendilerini ifade edebilecek bir birey olmalarıydı. Bu hayalim için büyük çaba sarf ediyordum. Tabiri caizse canımı dişime takmıştım. Eğitimimiz güzel gidiyordu. Hem öğretmenlerimiz hem ben büyük çaba sarf ediyorduk. Eğitimi birlikte yürütüyorduk. Eğitimi her ne kadar kurumlar ve öğretmenler verse de eğitimde çocuğa en büyük destek aile olmalıydı. Aile destek verirse eğitim daha güzel gidiyordu ve meyvelerini alabiliyorduk. Aile çocuğunun arkasında durması gerekiyordu. Ne akrabaları ne de dışarıdan birisini yani toplumun ne dediğini düşünmeden, aldırmadan, kim ne der demeden çocuğunu topluma kazandırma gayretini

aile olarak göstermelidir. Bu durum her ne kadar zor olsa bile. Biz bunu yapmazsak aile olarak başkaları bizim çocuklarımız için hiçbir şey yapmaz. Ben bir anne olarak çocuklarımın arkasında sanki bir dağ gibi durdum. 2 yıl boyunca her gün çocuklarımla birlikte hiç bıkmadan usanmadan eğitim kurumumuzun yolunu tuttuk. Hem kurumda hem evde eğitime devam ettik. 2 yıl sonra kovid-19 virüsü ortaya çıktı maalesef. Virüsün çıkması ile beraber okullar ve eğitim merkezleri kapandı. Uzun süre açılmadı ve uzaktan eğitim başladı. Ne yazık ki bizim çocuklarımız çok hareketli hiperaktif olduğu için uzaktan eğitime katılamıyordu. Devam etmezsek tamamen başa dönecektik. Bir bilgisayara reset atarsan tamamen sıfırlar ve başa döner. Otizm de buna benziyordu uzun süre eğitim almadığı zaman başa dönüyordu.

Çocukları kiracıya bıraktım kırtasiyeye gittim. Okuldaki materyallerin tamamını bildiğim için hiç şaşırmadım ve ne gerekiyorsa hepsini aldım. Materyallerin yanında etkinlikler için boyalar, kâğıtlar ve aklıma ne gelirse hepsini aldım. Etkinlikleri onun üzerinde yapmayı düşüncesiyle yuvarlak büyük meydan sinisi aldım. O gün başka bir şey yapmadım çünkü yorulmuştum. Çocuklarımla ilgilenip dinlendim.

Ertesi gün evde eğitime başladık ta ki yasak bitip kurumumuz açılana dek. Bu süre zarfında hiç boş gün geçirmedik ve çok şey öğrendik. Bu durum hoşuma da gidiyordu. Hem öğreniyor hem eğleniyorduk arada. Eba tv'nin verdiği anaokulu etkinliklerini izliyor ve onları yapıyorduk. Yaptığımız etkinlikleri ve çalışmalarını öğretmenlerimize gönderiyorduk. Telefonda canlı derse katılmadığımız için böyle bir çare bulmuştuk. Bu şekilde iyi de olmuştu.

Her şey iyi gidiyor diye düşünüyordum; ama bilmediğim yolunda gitmeyen bir şeyler vardı maalesef. Ani kilo vermelerim başlamıştı ve diyet yapamıyordum. Zaten diyet yapmaya da zamanım yoktu. İki ayda diyet yapmadan 20 kilo vermiştim. Bu durum beni huzursuz etmişti çünkü ben Hepatit B taşıyıcısıydım. İhmal edip kontrollerime gitmemiştim.

İhmal ettiğim zaman akciğeri etkileyip siroza ve kansere kadar yolu vardı. Ani kilo vermelerim yüzünden hepatitim yükseldi diye düşündüm. Ben de doktorumdan randevu alıp gittim. Çocukları da yine teyzeye bırakmışım. Doktor muayene etti ve muayene sırasında kontrollere gitmeyi ihmal ettiğim için bana kızdı. Benden bazı tahliller istedi. Ertesi gün doktorun yanına sonuçlarımı almaya gittim. Doktora tahlil sonuçlarımı

uzattım ve sonuçlara bakar bakmaz bir an durakladı. “Asmin Hanım sizi Konya'ya sevk edeceğim.” dedi. Bana tıp dilinde orada hangi tahlillerin olacağını bir bir anlattı; ama ben anlamadım. Daha sonra doktorun kendisi benim için Konya'dan randevu aldı. Tahlil sonuçlarına baktığı günün bir hafta sonrasına randevuyu aldık. Randevu günü Konya Meram Tıp Fakültesi Hastanesine gittim. Orada tahliller, röntgen, tomografi gibi hepsi yapıldı. Doktor hanım “Bir hafta sonra gelip sonuçları bana gösterin!” dedi. Bir hafta geçtiğinde tekrar Konya'ya gittim ve doktora sonuçları gösterdim. Doktor sonuçlara baktı ve detaylı bir şekilde inceledi. Hatta sonucu söylemeden beni tekrar bir muayene etti. Kilo verdiğim sırada omzumda bir bez oluşmuş ve beni rahatsız ediyordu. Omzum ile sırtımın arasındaydı; o nedenle rahat yatamıyordum. Artık epey büyümüştü ve ağrı yapıyordu. Bir hafta önce Konya'ya gittiğimde aslında çok küçüktü; ama sonrasında hemen büyümüştü. Doktor muayene ettikten sonra yerine oturdu. “Buyurun siz de oturun Asmin Hanım!” dedi. Bu törensel davranışlar hiç iyi şeylerin habercisi değildi. Ben de dediği gibi sandalyeye oturdum ve doktora dikkat kesildim. “Asmin Hanım sonuçlarınız hiç iç açıcı değil maalesef!” dedi.

Telaş etmeden sakin bir dille “Buyurun doktor hanım siz sonucu söyleyin!” dedim. “Lenf kanserine yakalanmışsınız ama henüz ilk evresindesiniz, ilaç tedavisi ile atlatabilirsiniz. Ayrıca moralinizi yüksek tutmanız, yorulmamanız ve üzülmemeniz gerekiyor!” dedi. Kendimden, çocuklarımdan bahsettim.

Doktor hanım, “İşiniz çok zor ve zor bir evre atlatacaksınız... Eğer kanseri yenmeye karar verirseniz ilk başta çevrenizde sizi üzecek ya da sizin kanser olduğunuzu öğrenince size acıyarak bakacak olan ağlayan gözleri kendinizden uzak tutacaksınız.” dedi. Ablam geldi. Benim için üzülp ağlayacak tek insandı. Beni çok severdi. Doktor bana dönüp “Asmin Hanım sizin şimdi sırtınızdaki bezi alalım.” dedi. Ben tereddüt etmişim. Virüs olduğu için bezi almak tehlikeli değil miydi? Doktor Hanım “Merak etme, inan öyle bir tehlike arz etse biz almayız. İçiniz rahat olsun.” dedi.

Bezi aldılar uyuşturup aldıkları sırada acı hissetmemiştim; ama uyuşukluk geçince bir de otobüs yolculuğu yapınca acımaya ve ağrı yapmaya başladı. Yol bitmiyordu sanki. Hem çocuklarımı özlemişim hem de kanseri nasıl yenerim düşüncesi kafamda dönüp durdu. Yol boyunca düşündüm ve hiç kimseye söylememe kararı aldım. Ne kimsenin bana üzülmesini

ne de beni üzmelerini istiyordum. Akşam ezanı eve geldim; çocuklarıma kavuştum; sarıldım sımsıkı ikisine de.

Sabırlı olmam gerekiyordu. Kiracı teyzeye hiç belli etmedim. Teyze sordu “Sonuçlar nasıl çıktı?” diye. “Korkacak bir şey yokmuş merak etme.” dedim. Teyze sanki kendi evladının temiz sonucunu almış gibi “Oh çok şükür rabbim çocuklarına bağışladı seni.” dedi. “Öyle teyze.” dedim. Halbuki koca bir yalandı; ama öyle demem gerekiyordu. Çocuklarımla iyiliği için ayakta durmam gerekiyordu benim. Sırtımdaki dikiş yaraları iyileşene kadar teyze yardımcı oldu bana. Yemek, temizlik hepsini yapıyordu. Nihayet benim yaram iyileşmişti. Artık kendi işimi görebiliyordum. Covid-19 yasakları biraz da olsa hafiflemişti. Çocuklar için tekrar koruma başlamıştı. Eğitimler devam ediyordu maske takma şartıyla. Tam süresini hatırlamıyorum; ama kurum açıldıktan bir süre sonra anaokulumuz da açılmıştı. Maske takma şartıyla okullar açıldı. Buna çok sevinmişim. Çünkü çocuklarımız için eğitim önemliydi.

Anaokulu başladığımızda büyük oğlumla ilgili bir sorun yaşadık daha doğrusu bir arkadaşımın oğlu ile benim oğlum hakkında. Bir gün okula gittiğimizde mescit olarak geçen ancak veliler için ayrılmış küçük

kutu gibi bir oda, benim ve arkadaşımın oğlu için eğitim odası olmuş. Ben ve arkadaşım buna çok karşı çıktık. Çünkü hem kutu gibi hem de penceresi dahi yoktu. Çocuklarımız için ruhen ve bedenen hiç sağlıklı değildi. Arkadaşım la bu odaya itiraz ettik. Durum biraz büyüdü. Araya Milli Eğitim Müdürlüğü dahil olmasıyla olay çözüldü ve çocuklarımız oradan çıkartılıp daha iyi bir sınıfa verildi.

Ben iki yıllık eğitim sürecimde; okullara ve kuruma çocuklarım ile gidiyordum. Okula gittiğimiz zamanlarda, anaokulu müdürümüz bizlere yani velilere okulda kalmamamız konusunda bizleri uyarıyordu. Veliler okulda olursa çocukların eğitiminin kötü etkileneceğini, çocuklar bizim okulda olduğumuzu bildikleri için bizi görmek isteyecekler ve bundan dolayı özgüvenleri konusunda endişeli olduğunu belirtti. Müdür bey tabi ki haklıydı; ama bazı velilerimiz mecburen kalmak zorundaydı. Çünkü bazı çocuklarının ilaç saati vardı; bazı çocuğumuz tekerli sandalye kullanıyordu; bazıları ise görme engelliydi. Bu öğrencilerin ailesi okulda kalmalıydı; ama kalmaları için bir sebebi olmayan velilerimiz kalmakta ısrarcıydı. Müdür bey her ne kadar uyarlsa da maalesef velilerimiz okulda kalmaya devam etti. Ben her sabah iki çocuğumla

servise biniyor, çocukları bırakıp çarşıya gidiyordum. Okulda kalmak istemiyordum çünkü benim çocuklarım, özellikle büyük oğlum, beni gördüğü an benim yanıma gelip benimle vakit geçirmek isteyecekti ve ben bunun bilincindeydim. Sabah çocukları okula bırakıp çıkış saatine dönüyordum. Okula dönmek mecburiyetindeyim çünkü büyük oğlum hem otizm hem de hiperaktif olduğu için serviste çok hareketliydi servis aracı trafikteyken her an oturduğu yerden kalkıp şoförün yanına direkt geçebilirdi ve kaza kaçınılmaz olurdu.

Ben de 2 yıl böyle devam ettim. 2 yıl sonunda eğitimlerle birlikte çocuklar ve aile biraz sakinleşti. Öğretmenlerimiz sayesinde bazı kurallara alıştılar ve serviste nasıl kurallar olduğunu öğrendiler. 2 yıl sonra artık çocuklarımla servis aracıyla gitmemeye karar verdim. Hatta okula gitmeyi bile bırakmaya karar verdim. Buna karar verme sebebim lenf kanseri olmamdı. Eğer ki benim durumum sağlık açısından ciddiye döneirse ve vefat edersem çocuklarım anneleri olmadan hayata devam etmelerini istedim. Ne yazık ki bunun için özgüvenleri henüz yerine gelmemişti. Ben olmadan bir adım dahi atmıyorlardı. Hayata bensiz de devam edebilmeleri için okullara gitmeyi bıraktım. Her ne kadar bunu servis şoförümüz ve içimdeki ses istemese

de bıraktım. Servis şoförü ve öğretmenler büyük oğlumdan endişeli olmalarına rağmen ben kararımdan vazgeçmedim. Bu şekilde yıl boyunca hem okul hem de lenf kanseriyle mücadele ettik. Bu süre boyunca Konya'da Eğitim ve Araştırma Hastanesine kontrollerime gidiyordum. Kontrole giderken çocuklarımı ya teyzeye ya da ablama bırakıyordum. Gideceğim zaman da onlara hepatit b için kontrollerim var diyerek çıkıyordum. Çevremde kimse kanser olduğumu bilmiyordu; ama her şeye rağmen tedavim güzel gidiyordu. Kanserın ilk evresinde haberim olduğu için ilaç tedavisi alıyordum. Çok şükür ki kemoterapi almıyordum.

Okullar yaz tatiline girmişti ve Covid-19 hala devam ediyordu. O yaz çok zor geçmişti. Herkes virüs korkusundan kimseye yardımcı olmuyordu. Virüs bulaşır korkusuyla iki otistik çocuğum olduğu için bize daha da zordu her şey. Alışverişe gitmek zor oluyordu. Çocukları ayağında sallayarak uyutuyor. Onlar uyur uymaz hemen mahalledeki marketten alışveriş yapıp eve geliyordum ya da çocukları uyutup hemen fatura ödeyip geliyordum. Her ne kadar eziyet gibi olsa da evlatlarım için sabrediyordum. Eşim de yanımızda yoktu. Gelmiyordu, gelecek olsa bile Covid-19'dan dolayı

lkeler arası uçuşlar yasaklanmıştı. Hiçbir sosyal aktivitemiz yoktu. Yaz tatilinde de işten dolayı fırsatımız olmuyordu. Sanki hapis hayatı yaşıyorduk ve normal insanlara nazaran bizim için bu iki kat daha zordu. Çünkü iki farklı özel çocuğum vardı ve sürekli evde kapalı olmaları onlar için sağlıklı değildi. Bunalım geçirir gibi oluyorlardı bazen. Aracımız da yoktu maalesef. Hani sıkıldıkları bir zamanda çıkıp dolaştırayım diyebileceğim bir yer de yoktu. Bir başkasının evine gitmek istediğimiz zaman işleri olduğunu söylüyorlardı. İşleri olmasa bile nedense otistik çocuklarla aynı ortamda bulunmanın zor olacağını düşünüyorlardı. Maalesef ben ve çocuklarım Covid süresi boyunca sosyal duygusal açıdan hep yalnız kaldık. Hiç destek olmadılar.

Oturduk evde ve bu süre içinde her ne kadar sıkılsak da yaz boyu evde etkinlikler ve eğitimle meşgul olduk. Eğitime evde yaz boyu devam ettiğimiz için çok faydasını gördük. Tatil bitti, okullar yüz yüze eğitime başladı, büyük oğlum 1. sınıfa başladı, küçük oğlum anaokuluna devam etti. Çocuklarım okulda başarılıydı çünkü müdürlerimiz hem öğretmenlerimiz iyi bir eğitimciydi. Kendileri görevlerinde başarılı öğretmenlerdi. Küçük oğlum da okulunda başarılıydı.

Onun da öğretmenleri görevinde başarılı ve merhamet sahibi insanlardı. Engelli bir bireye nasıl davranılıp yaklaşılması gerektiğini çok iyi biliyorlardı. Bu arada çocukların eğitime devam ederken benim tahlil sonuçlarım artık temiz çıkmaya başlamıştı. Nihayet kanseri yenmeye başlamıştım. Bu duruma çok seviniyordum. Aslında sevincim kendim için değil evlatlarım içindi. Çocuklarım bu hayatta yalnız ve annesiz kalmayacaklardı. Son kontrollerime gittiğimde artık tahlillerin tamamen temiz çıktı. Doktorum ilaçları bile bırakabileceğimi söylemişti. Aynı zamanda kanseri yenmeyi başardınız demişti. O an benim için tarif edilemez bir duyguydu. Bu mutlu haber sonucu ilk yaptığım doktora sarılmak olmuştu çünkü bu süre zarfında ondan başka yanımda kimse yoktu. Bu koca yük ile birlikte mücadele etmiştik. Önce rabbim sonra doktorum sayesinde kanseri yenmiştim. Aslında sabrım, kendime olan inancım ve azmimle yenmiştim.

Hayata daha sıkı bağlanmıştım. Sanki yeniden doğmuştum. Çocuklarıma daha sımsıkı sarılmıştım. Covid-19 yasağı ülkeler arasında bitmişti. Bir gün eşim aradı. İki buçuk yıl geçmişti Hollanda'ya gitmesinin üzerinden. İki haftalığına izine geleceğini söyledi; ama benim içimi bir korku sardı. Çocuklarıma yine bir zarar

verir mi diye düşündüm.

Eşim izine geldi; ama ne çocuklar babasına yaklaşıyordu ne de ben eşime böyle bir yakınlık gösteriyordum. Açıkçası korkuyordum huyunu bildiğimiz için. Bir gün eşim dışarı çıkacaktı. Büyük oğlum da eşimle çıkmak istedi. Çocuk merdivenlerden hızlıca inmeye başladı. Eşim oğlumun arkasından elindeki evin anahtarını sert bir şekilde çocuğa fırlattı. Ola ki başına bile gelse büyük bir yara açabilecek şekildeydi. Neyse ki oğlumun bir yerine denk gelmedi. Ben de dayanamayarak bağırdım. “Eğer o hareketi bir daha yaparsan o an kapıda polisi görürsün. Hiç acımam içeri attırırım. Hollanda'yı da unutursun.” dedim. Aşağı indim büyük oğlumun yanına yukarıya çıkardım. O an benim ciddiyetimi anlamış olacak ki “Tamam, bir daha olmaz.” dedi. Zaten bir hafta kalmıştı gitmesine ama fazla durmak istemediği için biletini öne çekip gitti. Çünkü bizi artık kontrol edemeyeceğini tamamen anlamıştı. Tabii ki artık ne kendimi ne de çocuklarımı ezdirecektim. Ben ne mücadeleler veriyorum evlatlarımın topluma karışabilmeleri, kendilerini toplumda ifade edebilmeleri için. Bu mücadeleyi öyle bir anda yıkmak kolay olamazdı.

Covid 19 bitti. Özel okulda bir cuma günü İstiklal Marş'ının anında yüksek sesle anonsu duyunca oğlum korkmuş bağırmaya ağlamaya başlamıştı. Tabii bu okulda duyulacak öğrenciler kötü etkilenecek düşüncesiyle hemen oğlumun sınıfına götürmüşler. Beni aradı okulun öğretimi durumunu anlattı. Ben daha sonra kaç gün okula gidip geldim rica ettim bu “Durumu aşabiliriz!” dedim; ama maalesef okulun yönetimin cevabı bana “Şu anda 450 çocuğu riske atamayız bir tane çocuk için!” dediler. Oğlum okuldan almak zorunda kaldım. Eve geldim ertesi gün mahallemizdeki okula gittik müdür alaycı bir tavırla “Yine dönüp dolaşıp bize buraya mı geldiniz?” dedi. Ben de hiç bozuntuya vermeden: “Evet hocam!” dedim anaokulu müdürümüzün ismini verdim selamını söyledim. Anaokulu müdürümüz de iyi arkadaşmış ben selamımı söyleyince üslubunu değiştirdi ve ben konuşmama devam ettim hocam sizin de otistik yeğeniniz varmış ve sizin çocuklar hakkında çok bilgi sahibi bir insan olduğunuzu ve bizi anlayabileceğinizi düşünüyorum dedim.

Konuşması değişti. Gerçekten de otistik çocuklar hakkında bilgi sahibiydi. Konuşmamın sonunda oğlumun o okula kaydını yaptırдық. Şu an o okulda

devam ediyor ve eğitimlerimiz başarılı gidiyor. Her şekilde akademik olarak etkinlik olarak da başarıyı toplum her ne kadar engelli bireyleri dışlasa da hor görse de toplum olarak asıl engelin kendilerinde olduğunun farkında olmasalar da ben ya da benim gibi engelli birey anneleri, aileleri asla mücadeleden vazgeçmeyeceğiz ve evlatlarımızın her an arkasında yanında olup evlatlarımızı topluma kazandıracacağız. Bizler de birer engelli aday olarak bunu unutmamalıyız. Hayattan tek beklentim ve hayalim var evlatlarımla üçümüzün olduğu bir hayat kurup yaşamak çocuklarım ve kendim için daha fazlasını istemiyorum. Bir 4. kişi yani eşim hayatımıza dahil olsun istemiyorum. Bir 4. kişiye bize çocuklarıma sadece zarar verebilir. Sadece çocuklarım ve kendimin olduğu bir hayat istiyorum bir dördüncü kişinin gelip de 5 yıldır verdiğim mücadelem, emeğimin ve bu mücadelem sonunda aldığımız meyveleri güzellikleri bozup yıkmasını çocuklarımla hayatımı mahvetmesini istemiyorum. Ben çocuklarımla, çocuklarım benimle mutlu.

Engelli çocuğu olan birçok aile maalesef çocuğunu topluma çıkarmaya çekinip korkuyor. Tabii ki bunun nedeni evlatlarından utandıkları için değil, maalesef yine sebebi toplumun tepkisi. Engelli bireylere

bakış açısı, Engelli çocuğu olan aile dışarı çıkacağı zaman tek kaygısı topluma çıktığı zaman dışarıda veya bir ortamda evlatlarına insanların nasıl tepki vereceği olur. Yani bir hareket yaparsa insanlar evlatlarımıza nasıl bakar ne gözle bakar alaycı tavırlar mı acıyarak mı yoksa evladımın o hareketine gülerak mi bakar, ya insanlar evlatlarımızdan rahatsız olursa, işte bu düşüncelerden dolayı birçok engelli bireyimiz topluma giremeyip insan olarak birçok hakkını kaybediyor maalesef. Engelli bireyler de birer insan ve insan olarak her şeye hakkı var. Toplum her ne kadar engelli bireyleri soyutlasa da ben hiçbir gün dahi pes etmedim çocuklarımı topluma kazandırmak için. Elimden gelenin fazlasını yaptım ve yapmaya da devam edeceğim. Benim için toplumun çocuklarım hakkında nasıl bir bakış açısına sahip olduğu önemli değil benim için benim evlatlarımın toplumun içinde kendini ifade edebilmesi için kendini rahat hissedebilmesi önemli. Hiçbir gün evlatlarımı kendi keyfim için kimseye emanet edip dışarıya çıkıp gezmedim. Hiçbir gün dahi benim de bir hayatım var demedim ta ki çocuklarım benimle birlikte toplum içinde kendini rahat hissedene kadar. Kim ne der demeden çocuk parkımıza gittik. İlk başlarda zor olsa da zamanla alıştılar. Daha sonra büyük oyun

evlerine gitmeye başladık, zamanla oraya da alıştılar. Dün zorlanırken bugün buna evlatlarım artık kendisi söylüyor anne oyun alanına gidelim diye. Market alışverişlerimize çocuklarımla gidiyorum onların alışması gerekiyor. Alışveriş yaparken ben kendim alacağımı alarak market alışverişini nasıl yapabildiğini öğrettim çocuklarıma. Dün markete girdiğimde ilk çikolata isteyen oğlum bugün markete girdiği zaman evinin genel ihtiyaçlarını da alıyor bana bile sormadan. Bunlar engelli bireylerin öğrenmesi gereken en önemli bağımsız yaşam becerileri. Her zaman evlatlarımızın yanında olamayız. Belki bir gün dünyadan göçüp gitmemiz gerekecek şimdi çocuklarıma alışveriş sırasında her şeyin para ile satın alındığını ve para verildiği zaman paranın üzeri varsa onu alınması gerektiğini bunu öğretiyorum. Evlatlarımla birlikte çarşıya çıkıyoruz. İlk başlarda zor oldu ama alıştılar. Şimdi kendileri istiyor çarşıya çıkmayı. Birlikte bazen hafta sonu bir Restorana kahvaltıya ya da bir akşam yemeğine gidiyoruz ve hiç de zor olmuyor. Sabır ve gayret olduktan sonra engelli bir birey her zorluğu aşan normal bir insan gibi davranabiliyor. Zamanla Karaman'da bu zorlukları aştıktan ve çocukların toplumda ortamda nasıl davrandığını öğrendikten sonra

şehir dışına çıkarmaya başladım. Farklı şehirleri farklı yerleri görmek bizden çok onların hakkı. Yeter ki pes etmeyip evlatlarımızın arkasında duralım onları gerekli desteği sağlayalım.

Tabii ki biz evlatlarımızla bu güzellikleri başarırken yalnız değildik ve hiç yalnız kalmadık. Kendi ailelerimizden destek görememiş olabiliriz ama devletimiz aile bakanlığımız, Rehabilitasyon Eğitim Merkezimiz değerli öğretmenlerimiz, Milli Eğitim Bakanlığında olan engelli bireylerin eğitimleri hakkında karar veren RAM'daki değerli öğretmenlerimiz, Eğitim Uygulama Okulumuzdaki değerli öğretmenlerimiz, mahalle okulumuzdaki çok değerli öğretmenlerimiz, servis aracında görev yapan değerli hosteslerimiz, şoförlerimiz bize hepsi en büyük desteği verdi, hepsine teşekkürü bir borç biliyorum; sonsuz teşekkür ediyorum. Bir de böyle güzel bir çalışma olmaktan mutluyum ve hayatım umarım hem topluma hem de engelli bireyi olan ailelere yararlı olur.

Baba, en son izne geldiğinde, çocuklardaki inanılmaz gelişmeyi görünce iki çocuğu ve Asmin'i de alarak yurtdışına kesin dönüş yaptılar. Aile artık yurtdışında yaşıyor.